सूर्मा गाउँपालिकाका अध्यक्ष महोदय,
सम्पूर्ण सदस्यहरू,
प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, पत्रकार मित्र, सुरक्षाकर्मी ज्यूहरू
तथा उपस्थित महानुभावहरू,

१. सूर्मा गाउँपालिकाको तर्फबाट यस सम्मानित गाउँसभा समक्ष आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति, वजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्वित भएको छु। यस अवसरमा राजनैतिक परिवर्तनको लागि जीवन अर्पण गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु।

२. नेपाल अधिराज्यको ७ नं. प्रदेश अन्तरगर्गत उच्च हिमाली जिल्ला बझागमा पर्ने साविक सूर्मा र दौलीचौर गा.वि.स. संयोजन भई बनेको सूर्मा गाउँपालिका पूर्वमा तल्कोट गाउँपालिका, पश्चिमा बुँगल नगरपालिका, उत्तरमा साईपाल गाउँपालिका र दक्षिणमा जयपृथ्वी नगरपालिका तथा छविस पाथिभेरा गाउँपालिकाहरूले घेरिएको अत्यन्त सून्दर र रमणिय गाउँपालिकाको रूपमा रहेको छ । प्रशासनिक रूपमा ५ वडामा विभाजन गरिएको यस गाउँपालिकाको कूल क्षेत्रफल २७०.८ वर्ग कि.मि. मा फैलिएको छ र यस यसको जनसङ्ख्या करिव १० हजार रहेको छ । पर्वतरोहण, अवलोकन भ्रमण र जडिवुटी संकलनको दृष्टिकोणबाट महत्वपूर्ण सम्भावना बोकेको यो गाउँपालिका पवित्र धार्मिक स्थल सूर्मा देवीको नामबाट नामाकरण भएको हो ।

अध्यक्ष महोदय,
अव म यस सूर्मा गाउँपालिकाको चालु आ.व. २०७४। ७५ को नीति तथा कार्यक्रमको समिक्षा गर्ने अनुमति चाहन्छु।

३. चालु आ.व. २०७४।७५ को वजेट हामीको लागि पहिलो र नौंलो वजेटको रूपमा रहेको छ । चालु आ.व. मा अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण मार्फत नेपाल सरकारबाट ११ करोड ७६ लाख ९६ हजार, आन्तरिक राजश्व ९ लाख १० हजार र शसर्त अनुदान (शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र भेटनरी) तर्फ ३ करोड ५३ लाख ६१ हजार र सञ्चित कोषमा रहेको रकम ५४ लाख ८६ हजार गरी कुल वजेट सीमा १५ करोड ९४ लाख ५३ हजार निर्धारण भएको थियो ।शसर्त अनुदानको रकम सम्बन्धित मन्त्रालयहरूबाट सम्बन्धित शिर्षकमा खर्च गर्ने गरी तोकिने हुनाले सोही अनुसार वजेट कार्यक्रममा राखि खर्च भएको र बाँकि रकम रू. १२ करोड ४० लाख ९२ हजार चालु तथा पुँजिगत शिर्षकहरूमा बाँडफाड भएको थियो । गाउँ सभाबाट विनियोजित १२ करोड ४० लाख ९२ हजार (शसर्त अनुदान बाहेक) चालु खर्च तर्फ २ करोड ९८ लाख करिव २० प्रतिशत र बाँकी ९ करोड ९५ लाख ९२ हजार करिव ८० प्रतिशत वजेट पूँजिगत खर्च तर्फ विनियोजन भएको थियो।

४. यस गाउँपालिकाका वासिन्दाहरूको मूख्य पेशा कृषि भएकाले कृषि क्षेत्रको विकास विना गाउँको विकास सम्भव नहुने भएकाले कृषि क्षेत्रलाई महत्व दिई खाद्यान्न उत्पादन बृद्धि गर्न उन्नत वीउ विजन वितरण गरिएको, व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम अन्तरगर्त तरकारी सिडकिट वितरण गरिएको, तरकारी खेती सम्बन्धि

कृषकहरूलाई तालिम प्रदान गरिएको, व्यवशायिक फलफूल विकास कार्यक्रम अन्तरर्गत स्याऊ, ओखर र आरूको बोटहरू वितरण गरिएको साथै ५० प्रतिशत अनुदानमा गुणस्तरीय आलुको बीऊ वितरण र वेमौसमी फलफूल उत्पादनको लागि सील पोलिथिन टनेल वितरण लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन् ।

५. पशु सेवा अन्तर्गत पशुको नश्ल सुधार कार्यक्रम संञ्चालन को लागि बोका खरिद गरी वितरण गरिएको, बाखापालन गर्ने कृर्षकहरूलाई तालिम दिईएको, पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन लगायतका कार्यक्रमहरू संञ्चालन भएको छ ।

६. पर्यटन प्रवद्धन कार्यक्रम अन्तरर्गत सूर्मा तालको विकास र प्रचार प्रसारका् लागि पार्श्व चित्र तयार गर्ने कार्य भईरहेको र यस ७ नं. प्रदेशको प्रसिद्ध धार्मिक स्थल सूर्मा देवी मन्दिरको दर्शनको लागि आउने धार्मिक पर्यटनको लागि बसोवासको व्यवस्था गर्न आवास भवन निर्माणाधिन रहेको छ । त्यस्तै वाटपालि माडु, पदालदेव, पितृदेव, शिवदेव, भेलात धौलदेव, भण्डारी आदि मन्दिरहरूको निर्माण र मर्मत कार्य सम्पन्न भएको छ ।

७. शिक्षा क्षेत्रको विकासको लागि विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तरर्गत विद्यालयको मर्मत सुधार, सामुदायिक सिकाई केन्दको व्यवस्थान, पाड्यपुस्तक खरिद तथा वितरण, विद्यालय व्यवस्थापन क्षमता अभिवृद्धि, विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण अभिवृद्धिका लागि बहूक्षेत्रिय पोषण योजना संञ्चालन भएको छ ।

८. यस आ.व. २०७४।७५ मा वार्ड नं. ३ मा सबै गर्भवति महिला घरमा प्रसुती नहुने वार्ड घोषण गरेको, परिवार नियोजनका लागि पुरूषहरूको स्थायी बन्ध्याकरण शिविर संञ्चालन गरिएको , पाठेघर खसेका महिलाको लागि रिड्पेसरी राखिएको र आङ् खसेका महिलाको छनौट गरी निशुल्क स्वास्थ्य शिविरमा सिफारिस गरिएको, सुनौला हजार दिनका आमाहरूलाई पोषण लक्षित विभिन्न क्रियाकलाप संञ्चालन गरिएको तथा स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीलाई क्षमता अभिवृद्धिको कार्यक्रम संञ्चालन गरिएको छ ।

९. सडकको निर्माण र नियमित मर्मत सुधार गर्न यस चालु आ. व. मा उच्च महत्व प्रदान गरिएको थियो , मनडोगडी देखि पुल सम्मको सडक निर्माण गरिएको, माया गाड कलभट र पावर हाउस नजिक जेउडेगाडमा अस्थायी पूल निर्माण गरी वर्षाको समयमा पनि चैनपुर देखि दौलीचौर सम्म गाडी जान सक्ने अवस्थाको निर्माणको थालनी गरिएको साथै आर्थिक क्रियाकलापको वृद्धिमा सडकको भूमिका मूख्य रहने भएकाले यस आ.व. मा सडक संञ्जालको विस्तारलाई महत्व दिई प्राय सबै गाउँ र वस्तिमा कच्ची मोटरबाटो पुगेको छ । साथै वर्षायाममा पनि यातायात सञ्चालन गर्नको लागि हाइड्रोपावर - सूर्मा सडक ठेकेदार र गाउँपालिकाको साझेदारीमा वारिलछडा नजिक बोल्डर राखेर माटो भरी अस्थाई सडक निर्माण गरिएको छ ।

१०. खानेपानी योजना अन्तरर्गत वार्ड नं. १ मा नाउला, बानकाडा, पानलोटा, चौड, मुडुलिपाटी, सिजालु, तल्लो वेवडी, वार्ड नं. २ मा भ्याँढुङ्गा , सकन्याडी, ठौर, सेलडोगडी, तल्लो सेलसडी, सिमस्याईल, गुरेना, ठूलाचौर काफ्लेसैन, गजौन, मछान्ना, पोखरीगडा , पदाली, वार्ड नं. ३ अन्तरर्गत तोली गाउँ ढम्कने सिरपाटा, छ्याउरी, दमाईटोल, डोव, खारापानी, तल्लो गोतन्न, भूँसुकोईराला वार्ड नं. ४ मा रोटे, दवाभृकोट, सूपा, पातल, सून्तली, लोट्नी, वार्ड नं. ५ मा देउली डेवन्न, डाँगे, तर्सेनी आदी खानेपानी आयोजना सम्पन्न भएका छन् र पुराना खानेपानीको मर्मत सम्भार गर्ने कार्य पूरा भएको छ।

११. विधुत आपुर्ति तर्फ यस आ.व. मा जेब्रेगाड जलविधुत मर्मत गरिएको, जेउलेगाड ल.ज.वि. नहर मर्मत र सेलागाड ल.ज.वि. नहर निर्माण तथा मर्मत गरिएको साथै डेवन्न देखि ओखरतोला सम्म विधुत लाईन विस्तार भएको छ ।

१२. सु-शासन तथा संस्थागत विकास तर्फ आ.व. २०७५ श्रावण १ गतेबाट एकीकत सम्पति कर लागु गरिने भएकाले एकीकृत सम्पति कर व्यवस्थापन कार्यविधि २०७५ लागु गरिएको र पदाधिकारी तथा कर्मचारीको क्षमता विकासको लागि तालिम र अवलोकन भ्रमण सम्पन्न भएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आगामी आ.व. २०७५।७६ को नीति, वजेट तथा कार्यक्रम पेश गर्न गैईरहेको छु ।

१३. दिगो विकास र सु- शासनको माध्यमद्धारा जीवनयापन न्यूनतम आवश्यककताहरू पुर्ति गर्दै चरम गरीवी , विपन्नता र पछ्यौटेपनको अन्त्य गर्ने तथा आर्थिक, भौत्तिक र सामाजिक पूर्वाधारको विकास गरी समुन्नत गाउँपालिकाको निर्माण गर्ने दिर्घकालिन सोच रहेको छ ।

१४. सबै गाउँ बासिहरूलाई काम र रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्नु, आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रको विकासद्धारा गरीवी र पछ्यौटेपनको अन्त्य गर्नु, सिंचाई, जलविधुत र पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी बढाउँदै सेवा सुविधामा बृद्धि गर्नु, हावापानी र माटो सुहाउँदो अन्न, तरकारी, तथा फलफूल उत्पादन गर्न राशायनिक मल, वीउ औषधि तथा आवश्यक सेवाहरू उपलब्ध गराई गाउँपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउनु, प्राकृतिक स्रोत साधनहरूको संरक्षण र संवद्धन गर्दै जलवायु परिवर्तन तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण गर्नु, स्तरीय र प्रभावकारी सेवा उपलब्ध गराउनु गाउँपालिकाको प्रमूख लक्ष्य हुनेछ ।

१५. नीति, वजेट तथा कार्यक्रम को उदेश्य निम्न अनुसार रहेको छ :

(क) कृषि, पर्यटन र जडिबुटीको विकास र विस्तारमा जोड दिई आय र रोजगारी बृद्धि गर्ने,

(ख) उपलब्ध श्रोत, साधन र अवसरको न्यायोचित वितरणको ब्यवस्था मिलाउने,

(ग) गुणस्तरीय तथा व्यवशायीक शिक्षा र आधारभूत सेवामा सबैको पहुँच पुर्याउने,

(घ) आधुनिक र ब्यवशायीक कृषि प्रणालीका माध्यमद्धारा अन्न, मासु तथा फलफूलमा गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउने,

(ङ) आर्थिक, भौत्तिक र सामाजिक पूर्वाधारको विकास गरी आर्थिक क्रियाकलापको बृद्धि गर्दै एक समुन्नत गाउँपालिकाको निर्माण गर्ने ,

अध्यक्ष महोदय,

१६. अव म आगामी आ.व. २०७५।०७६ मा अवलम्बन गरिने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

(१) सूर्मा सरोवर यस गाउँपालिकाको मात्र नभई नेपालकै एक उत्कृष्ट पर्यटकिय स्थल भएकाले यस ताल सम्म पुग्नको लागि सडक विस्तार साथै तिर्थयात्रु तथा अन्य पर्यटकहरूको बसोवासको लागि धर्मशाला निर्माण गरिनेछ। साथै सूर्मा सरोवरमा केवलकार निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न आवश्यक पहल गरिने छ।

(२) गाउँपालिकामा कृर्षि, पर्यटन, जलस्रोत, जडिबुटीको विकासको सम्भावना रहेकाले यस्ता क्षेत्रहरूमा विशेष कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ।

(३) पर्यटनबाट रोजगारी र अन्य आयआर्जन बढाउन मनोरञ्जन, प्राकृतिक, पुरातात्विक, ऐतिहासिक, धार्मिक र साहशिक पर्यटन विकास र विस्तार गर्नमा जोड दिईनेछ। साथै सास्कृतिक तथा स्थानीय मौलिक परम्परा , रितिरिवाज, मेलाजात्रा आदीको मौलिक संरक्षरण, संवद्धन र प्रचार प्रसारमा जोड दिईनेछ।

(४) गाउँपालिकालाई पूर्ण खोप युक्त , सरसफाई युक्त बनाउनका साथै वाल मृत्युदर तथा मातृ मृत्युदर घटाउन स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला स्वंयसेविका परिचालन गरिनेछ। यूवा युवतिहरूको लागि यौन तथा एच . आई. भि. एड्स शिक्षा, सरूवा रोगहरूको नियन्त्रणका लागि प्रचार प्रसार लगायतका कार्यक्रमहरू लाई निरन्तरता दिईनेछ।

(५) एक वडा एक कृषि उत्पादनको कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।

(६) स्थानीय रोजगारी अभिबृद्धिका लागि सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरू सँगको साझेदारीमा विभिन्न किसिमका सीपमूलक तालिम कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ।

(७) सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट गरिवी न्यूनीकरणका लागि कार्यक्रम संञ्चालन गर्दै यस क्षेत्रमा सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू विच समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।

(८) उपलब्ध साधन स्रोत तथा आर्थिक विकासको प्रतिफलको न्यायोचित वितरण गरिनेछ।

(९) गाउँपालिका भित्र खानेपानीको प्रवन्ध मिलाउनका लागि पहल गरिनेछ। खानेपानीको अभाव भएका वस्तीहरूमा खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन खानेपानी आयोजनाहरू संञ्चालन गरिनेछ। फोहर मैला व्यवस्थापन गर्ने, खानेपानीको शुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने, सरसफाईमा ध्यान दिने संस्कारको विकास गर्ने तथा यस सम्बन्धमा **“सूर्मा गाउँपालिकाको शान सफा र स्वच्छ खानपान ”**भन्ने नारालाई व्यवहारमा उतारिनेछ।

(१०) आर्थिक, सामाजिक र लैलिË रूपमा पछाडि परेका महिला, वालबालिका, दलित र जेष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य स्थिति सूधारमा जोड दिईनेछ।

(११) वालवालिका तथा युवाहरूको शारीरिक तथा मानसिक विकासका लागि खेलकुदलाई जोड दिईनेछ , सम्भाव्यताको आधारमा रंगशाला, खेल मैदान, यूवा क्लव तथा पार्क क्रमिक रूपमा स्थापना गर्न आवश्यक वजेट व्यवस्था मिलाईनेछ।

(१२) नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेका बालमैत्री, वातावरण मैत्री र जोखिम व्यवस्थापन जस्ता नविनतम नीति तथा कार्यक्रमहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

(१३) समाजमा बिद्यमान धर्म, प्रथा, परम्परा, रिती तथा संस्कारका नाममा हुने सबै प्रकारका विभेद, असमानता, शोषण र अन्यायको अन्त्य गरिनेछ ।

(१४) यस सूर्मा गाउँपालिकामा रहेको वालविवाह, छाउपडि र छुवावत प्रथा जस्ता कुरिती र कुसंस्कारलाई अन्य गर्न जनचेतना कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ ।

(१५) सबै सार्वजनिक स्थल र सवारी साधहरूमा धुमपान र मदिरा सेवन निषेध गरिनेछ । मदिरा र सूर्तिजन्य पदार्थको उत्पादन आयात तथा विक्रि वितरणलाई निरुत्साहित गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र जाँडरक्सी खाई हो हल्ला गर्ने, कुटपिट गर्ने र जुवातास खेल्ने खेलाउने ब्यक्तिलाई कडा भन्दा कडा सजाय गरी शान्ति सुरक्षा ब्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

(१६) सामाजिक, सास्कृतिक र सेवामूलक कार्यमा स्थानीय जनसहभागितामा अभिबृद्धि गर्दै सामुदायिक विकास गरिनेछ।

(१७) यस गाउँपालिका अन्तरगतका सबै विधालयहरूको सेवा क्षेत्रमा रहेका ३/४ वर्ष उमेर समूहका सबै बालवालिकाहरूको जन्मदर्ता गराई व्यवस्थित बालविकास केन्द /पूर्व प्राथमिक कक्षामा भर्ना गराउने नीति लिनेछ, यसका लागि विद्यार्थी भर्ना अभियान लाई प्रभावकारी बनाई अनुभवि सहयोगि कार्यकर्ता व्यवस्था गरि प्रत्येक विद्यालयमा व्यवस्थित एउटा बालविकास केन्दको व्यवस्था गरिने छ ।

(१८) सबै खाले बालबालिकाहरूको पहूँच तथा गुणस्तरिय शिक्षाको सुनिश्चताका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक वितरण, छात्र/छात्रा छात्रबृत्तीको कार्यन्वयनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ र गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूका लागि थप छात्रबृत्तीको व्यवस्था समेत मिलाईने छ।

(१९) विद्यालयका गतिविधिलाई पारदर्शि तथा उत्तरदायी बनाउन विद्यालय सुधार योजना निर्माण गर्ने र सामाजिक परिक्षण तथा लेखा परिक्षण कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा लागु गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(२०) विद्यालयको हरेक गतिविधीमा बालबालिकाको सक्रिय सहभागिताको सुनिश्चिता गरिने छ, यसका लागि बाल क्लव तथा बाल सञ्जाल गठन गरिने छ ।

(२१) विद्यार्थीको सिकाइ उपलब्धि राष्टिय मापदण्ड भन्दा माथि पुर्याउन निरन्तर विद्यार्थी मूल्याकन प्रणाली लागु गरी अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईने छ ।

(२२) शिक्षकको कार्य सम्पादन मूल्याकनको आधारमा पुरस्कृत, सरुवा, बढुवा गर्ने कार्य गरिने छ ।

(२३) शिक्षण सिकाइलाई प्रभावकारी गर्न कक्षाकोठा व्यवस्थापन , कम्प्युटर तथा ल्यावको व्यवस्थापन, बुक कर्नरको व्यवस्थापन तथा शैक्षिक सामाग्रीमा विशेष जोड दिई बालमैत्री विद्यालय निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाईने छ ।

(२४) प्रत्येक विद्यालयमा महिला शिक्षकको नियुक्ति, शिक्षकको पेशागत विकासको लागि पुर्नताजकि तालिमको व्यवस्था तथा विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी, खेल मैदान, छात्र, छात्राका लागि अलग अलग सुविधा युक्त शौचालयको व्यवस्था मिलाउने कार्य गरिने छ ।

(२५) प्रत्येक विद्यालयलाई नमुना विद्यालयका रूपमा निर्माण गरिने छन् र प्रत्येक वडालाई साक्षर युक्त वडा घोषणा गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईने छ ।

(२६) शिक्षकको पेशागत महासंघ , संघ, संङ्गठनहरू सँगको समन्वय र सहकार्यमा राष्टिय तथा जिल्ला स्तरमा गरिएको दरवन्दि मिलान र विद्यालय मर्ज कार्यलाई सकभर शिक्षकहरूलाई वेपाएक नपर्ने गरी विद्यार्थी संख्या, विषय, जनसङ्ख्या र भुगोलका आधारमा विद्यालय मर्ज र दरवन्दी मिलान गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाईने छ ।

(२७) चैनपूर देखि सूर्मा गाउँपालिकाको वार्ड नं. ५ सम्म पर्ने मूख्य सडकमा पूल नहुँदा वर्षाको समयमा आवत जावत गर्न कठिनाई भएकाले विचमा पर्ने मूख्य खोला जेउडे गाड, दौलीगाड र सेलागाडमा पक्की पूल निर्माण गर्न सर्वे डिजाईन र लागत स्टेमेट तयार गरी नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट निर्माणको लागि पहल गरिनेछ र सोको लागि समपूरक कोषको लागि निश्चित रकमको व्यवस्था गरिनेछ ।

(२८) केन्दियस्तरबाट निर्माणाधिन चैनपूर - दौलीचौर सडक विस्तार गर्ने कार्यलाई छिटो छरितो रूपमा सम्पन्न गर्न सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।

(२९) गाउँपालिका वासि सँबैलाई आधुनिक तथा नविकरणिय उर्जामा पँहुच पुर्‍याउन जलविधुत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जा एवं अन्य नविकरणिय उर्जाको विकासमा प्राथमिकता दिईनेछ । माग वमोजिम विधुत उपलब्ध गराउन गाउँपालिकाको प्रशारण लाईनलाई केन्दिय विधुत प्रशारण लाईनमा आवद्ध गर्न पहल गरिनेछ ।

(३०) गाउँपालिकाका क्षेत्र भित्रका सडकहरू नियमित रूपमा मर्मत संभ्भार गर्नका लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिनेछ र बनिसकेका सडकहरूको स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ ।

(३१) वन व्यवस्थापनलाई वैज्ञानिक बनाउँदै यस क्षेत्रको उपयोग र संरक्षण दुबैलाई प्राथमिकता दिईनेछ । बाँझो, पर्ती, नदी र सडकको किनारामा वृक्षारोपण गरी यस गाउँपालिकालाई स्वच्छ र हराभरा बनाईनेछ ।

(३२) सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरिय तथा प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिका कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूलाई साधन सम्मन्न गराईनेछ ।

(३३) पाँच लाख भन्दा माथिको योजनाहरू अनुगमन गर्न एक सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन समिति गठन गरिनेछ सो समितिले प्रतिवेदन दिएपश्चात भुक्तानी र फरफारक गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ॥

(३४) प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई आवश्यक तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ ।

(३५) सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण , सार्वजनिक सुनुवाई जस्ता क्रियाकलापहरूको माध्यमबाट पारदर्शिता अभिबृद्धि गरिनेछ ।

(३६) गाउँपालिकाको लागि स्वीकृत दरवन्दीमा कर्मचारी समायोजन भै रिक्त पदमा पदपुर्ति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।

(३७) गाउँपालिकाबाट प्रदान हुने सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन नागरिक बडापत्र कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

(३८) गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो, प्रभावकारी र प्रविधि मैत्री बनाईनेछ । सेवाग्राहीको सहजताको लागि हेल्प डेस्क, सूचना अधिकारी, प्रवक्ता र गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

(३९) कर्मचारी प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउँदै गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधामा समान र सहज पहुँच सुनिश्चित गरी सुशासनको प्रत्याभुति गरिनेछ।

(४०) आगामी आ.व. २०७५ श्रावण १ गते देखि एकीकृत सम्पति कर लागु गरिनेछ । गाउँपालिकामा राजश्व सम्भावनाको खोजी तथा पहिचान गरी स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रोत साधनको उच्चतम प्रयोग मार्फत गाउँपालिकाको विकासको गतिलाई तिब्र बनाईनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आ.व. २०७५।७६ को लागि आय ब्ययको संक्षित विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहान्छु

१७. आगामी आ.व. २०७५/७६ मा कुल वजेट २१ करोड ५३ लाख १० हजार मध्ये शसर्त अनुदान तर्फ ४ करोड ५६ लाख, विशेष तथा समपुरक अनुदान ३ करोड, बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम १२ लाख ३५ हजार र सामाजिक सुरक्षा २ करोड गरी ९ करोढ ६८ लाख तोकिए वमोजिम खर्च गरिने भएकाले वित्तीय समानीकरण अनुदान ७ करोड ७ लाख ५४ हजार , राजश्व बाँडफाड ४ करोड ५२ लाख २१ हजार र आन्तरिक राजश्व २५ लाख मध्ये चालू तर्फ ४ करोड ७७ लाख १९ हजार करिव ४० प्रतिशत र पूजीगत खर्च तर्फ ७ करोड ७ लाख ५४ हजार करिव ६० प्रतिशत पुजीगत खर्च हुने अनुमान छ ।

१८. चालु खर्च मध्ये उपभोग वजेटमा रू २ करोड २ लाख ४९ हजार, कार्यालय सञ्चालन वजेट १ करोड ६८ लाख २० हजार र कार्यक्रम वजेट १ करोड ६ लाख ५० हजार गरी जम्मा रू. ४ करोड ७७ लाख १९ हजार विनियोजन गरेको छु ।

१९. पुँजीगत खर्च तर्फ सडक तथा पुल, खानेपानी , भवन निर्माण, विधुत, तटवन्ध निर्माण, मशिनरी तथा औजार, सिचाई, वन तथा वातावरण, कृषि, शिक्षा , स्वास्थ्य, पोषण, आदि कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रू. ७ करोड ७ लाख ५४ हजार विनियोजन गरेको छु । यसको विस्तृत विवरण अनुसुचीहरूमा उल्लेख गरिएको छ ।

२०. गाउँपालिकाको सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि शसर्त अनुदानको वाहेक आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु। यसबाट गाउँपालिकाको आर्थिक क्रियाकलापमा बृद्धि भै गाउँवासिको जीवनस्तरमा सुधार आउने अपेक्षा राखको छु ।

२१. विद्यालय भवन तथा शौचालय निर्माण, विद्यार्थीहरुको लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रबृत्ती , शैक्षिक सामाग्री सहितको बुक कर्नर, आदिका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

२२. **"स्वास्थ्य नै धन हो"** भन्ने नारालाई आत्मसात गर्दै प्रत्येक वडामा वर्थिË सेन्टर संचालन, औषधि खरिद र उपकरण खरिदका लागि आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

२३. गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकासको लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्रदान गरिने समपुरक र विशेष अनुदानबाट संचालन हुने कार्यक्रमको लागि समपुरक कोषमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

२४. आगामी आ.व. २०७५/७६ मा आन्तरिक राजश्व २५ लाख राजश्व बाँडफाडबाट नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट ४ करोड ५२ लाख २१ हजार , वित्तीय समिकरण अनुदान ७ करोड ७ लाख ५४ हजार, शसर्त अनुदान -विषयगत शाखा) ४ करोड ५६ लाख, समपुरक अनुदान १ करोड ५० लाख, विशेष अनुदान १ करोड ५० लाख र बहुक्षेत्रीय पोषण अन्तरर्गत १२ लाख ३५ हजार, सामाजिक सुरक्षा खर्च २ करोड गरी २१ करोड ५३ लाख १० हजार कुल आय प्राप्त हुने अनुमान छ।

अध्यक्ष महोदय,
अव म आगामी आ.व. २०७५/७६ को राजश्व परिचालनको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

२५. राजश्व नीति तथा कार्यक्रमहरूको उदेश्यहरू निम्न वमोजिम प्रस्तुत गरेको छु ।

(क) करको आधार र दायरालाई फराकिलो बनाउने

(ख) सबै आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याउने

(ग) करको संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गर्ने

(घ) कर छली तथा चुहावट नियन्त्रण गर्ने

(ङ) कर प्रणालीलाई लगानी मैत्री बनाउने

(च) एकीकृत सम्पति कर लागु गर्ने

(छ) कर्मचारी अभाव हुन नदिई कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउने

अध्यक्ष महोदय,

२६. यस वजेट कार्यान्वयनबाट आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार भै गाउँपालिकाको उच्च आर्थिक बृद्धिदर कायाम हुने अपेक्षा लिएको छु ।

२७. यस वजेट तर्जुमा गर्न मार्ग निर्देश गर्न हुने अध्यक्षन्यू, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरू, कार्यापालिकाका सदस्यहरू, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू र यस सूर्मा गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

२८. यस गाउँपालिकाको विकास र संबृद्धिमा सद्भाव र सहयोग पुर्याउनुहुने गाउँपालिकावासी, करदाता र नागरिक समाज प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै वजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबैको पूर्ण सहयोगको अपेक्षा गरको छु ।

धन्यवाद

प्रस्तावहरू :-

१. विनीयोजन विधेयक, २०७५ र आर्थिक विधेयक,२०७५ सम्बन्धमा
२. चालु आ. व. २०७४/७५ को संशोधित कार्यक्रम र खर्च अनुमोदन सम्बन्धमा
३. आगामी आ.व. २०७५/७६ को नीति, कार्यक्रम र वजेट सम्बन्धमा
४. गाउँपालिकाको प्रशासकिय कार्यविधि (नियमित गर्ने) विधेयक २०७५ सम्बन्धमा
५. सूर्मा गाउँपालिकाको विपद् तथा जोखिम न्यूनीकरण तथा ब्यबस्था गर्न बनेको विधेयक,२०७५ सम्बन्धमा
६. समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान अन्तरर्गत माग गर्ने योजना तथा कार्यक्रम सम्बन्धमा
७. राजश्व परामर्श समिति र श्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिको प्रतिवेदन सम्बन्धमा
८. योजना फरफारक सम्बन्धमा
९. विविध

गाउँसभाका निणर्यहरू

निर्णय नं. १

आ.व. २०७५/७६ को सेवा र कार्यहरूको लागि सूर्मा गाउँपालिकाको सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्न अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न विनियोजन विधेयक २०७५ पारित गरियो ।

निर्णय नं. २

अर्थ सम्बन्धि प्रस्तावहरूलाई कार्यान्वयन गर्न कर शुल्क र दस्तुर लगाउन, लगाई राखेको लाई चालु राख्न, हेरफेर गर्न आवश्यक भएकाले अर्थ विधेयक २०७५ गाउँ सभाबाट पारित गरियो ।

निर्णय नं. ३

आगामी आ.व. २०७५/७६ को नीति कार्याक्रम तथा वजेट सूर्मा गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको बैठकबाट अनुमोदन गरियो ।

निर्णय नं. ४

यस सूर्मा गाउँपालिकाको आ.व. २०७४/७५ मा गाउँ सभाबाट विनियोजन रकमबाट भएको खर्च र संशोधित कार्यक्रम गाउँसभाबाट पारित गरियो ।

निर्णय नं. ५

सूर्मा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र आवश्यक नियम बनाई प्रशासकिय कार्यविधि नियमित गर्न आवश्यक भएकाले प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) विधेयक, २०७५ पारित गरियो।

निर्णय नं. ६

सूर्मा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद्बाट सर्वसाधारणको जीउ ज्यान तथा सार्वजनिक तथा निजि सम्पतिको संरक्षण र विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन कार्य समन्वयात्मक तथा प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न आवश्यक भएकाले विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक २०७५ गाउँसभा बैठकबाट अनुमोदन गरियो ।

निर्णय नं. ७

समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान अन्तरर्गत तपसिल वमोजिमका आयोजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्न गाउँसभाबाट पारित गरियो ।

<u>तपसिल</u>

(क) जेउले गाड डोगडी मोटरेवल पूल,

(ख) सेलागाड सूर्मा मोटरेवल पूल,

(ग) दौलीगाड मोटरेवल पूल,

(घ) वडा साँगु जेउडेगाड मोटरेवल पूल,

(ङ) भैतीगाड सूर्मा ४ मोटरेवल पूल,

(च) रिठापाटा सूर्मा सडकको स्तरोन्नती,

(छ) काटै देखि छविस पाथिभेरा गा.पा. जोड्ने सडक,

(ज) सूर्मा देवी मन्दिर सूर्मा ४ र सूर्मा देवी मन्दिर पुनः निर्माण सूर्मा २ घोगाडा
(झ) सूर्मा सरोवर केवलकार (थकुन्नाडा-नाच्नी, जलजला हुँदै सूर्मा सरोवर ताल,
(ञ) पावर हाउस डोगडी देखि सूर्मा गा.पा. भरी विधुत प्रसारण लाईन विस्तार,
(ट) सैनगाउँ सिचाई योजना निमाण सूर्मा ५,
(ठ) बाख्रा विकास फर्म ,
(ड) झोलुंगे पुल विछाडा, खोचा, वारीमूल, गजौन, पावर हाउस, नाउली खोला ।
(ढ) भकारी मन्दिर निर्माण,
(ण) जेउडे गाड ल.ज.वि. , नदि नियन्त्रण तथा तटवन्धन,
(त) अना भ्याढुङ्गा सिचााई कुलो आयोजना,
(थ) चौड मल्लो उवा घट्ट वन घेरवार संरक्षण ,
(द) तर्सेनी नदि नियन्त्रण,
(ध) रूधीसैन सामुदायिक वन संरक्षण,
(न) सिद्धार्थ सामुदायिक वन घेरवार,
(प) भैतिगाड तटवन्धन
(फ) जनता आवास वडा नं. ३
(ब) सूर्मा सरोवर जाने बाटोमा सन्तली खानेपानी निर्माण,
(भ) सल्याडी सामुदायिक वन,
(म) सल्याडी बाजवुराउँस सामुदायिक वन वडा नं. २
(य) पावर हाउस ।

निर्णय नं. ८

प्रचलित कानुन वमोजिम उपभोक्ता समिति गठन भै लागत अनुमान, डिजाईन, ईस्टिमेट भई सम्पन्न भएका र अनुगमन समितिको प्रतिवेदन, वडा कार्यालयको शिफारिस भै आएका योजनाहरूको फरफारक गर्ने निर्णय गाउँसभाबाट पारित गरियो ।

निर्णय नं. ९

चाँलु तथा पूँजीगत खर्च शिर्षकहरूमा कुनैमा बढी र कुनैमा कमी भएको अवस्थामा आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको निर्णयले गाउँसभाबाट पछि समर्थन गर्ने गरी खर्च गर्न पाउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १०

गाउँपालिकामा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण योजनाहरूको प्राविधिक कर्मचारीहरूबाट लागत अनुमान तयार गरी कार्यन्वयनमा ल्याउने र आवश्यता अनुसार पूनःस्टेमेट पुनर्मूल्याङ्कन गरी मूल्याङ्कनका आधारमा भूक्तानी दिने भन्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. ११

उपभोक्ता समिति, व्यक्ति, संघ संस्था वा कार्यलयबाट निर्माण गरिने योजना कार्यक्रम संन्चालन गर्दा स्टमेट अनुसारको हार्डवेयर सामानहरू कोटेशनबाट खरिद गरी गाउँपालिकाबाट सम्बन्धित उपभोक्ता समिति, व्यक्ति, संघ संस्था वा कार्यालयलाई उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. १२

गाउँपालिका भरी बाटोघाटो र सार्वजनिक स्थल बन्द तथा अवरोध गरेमा नियमानुसार कडा कारवाहीं गर्न सम्बन्धित निकायमा पठाउने   निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. १३

चालु आ.व. २०७४/७५ मा ईमान्दार र लगनशिल भै निरन्तर खटिएका र आगामी आ.व. २०७५/७६ को वजेट निर्माणमा विशेष सहयोग पुर्‍याउने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत दिवाकर शर्मा, वडा सचिव दान बहादुर जेठारा, वडा सचिव विरवल बोहरा, कम्प्युटर अपरेटर हरिचन्द्र बोहरा र का.स.श्री बिस्न बहादुर लकण्डीलाई निजहरूले खाईपाई आएको एक महिना बराबरको तलव प्रोत्साहन स्वरुप उपलब्ध गराउने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. १४

गाउँपालिकाबाट सञ्चालित योजनाको लागत, परिमाण, समय सीमा र गुणस्तरीयताको आधारमा अनुगमन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण दिनको लागि निम्न अनुसारको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति गठन गर्ने निर्णय अनुमोदन गरियो,

१. उपाध्यक्ष श्री समिता कुमारी बोहरा पुजारा .... संयोजक

२. वडा अध्यक्ष श्री पुस्कल बहादुर बोहरा .... सदस्य

३. कार्यपालिका सदस्य श्री सिन्की देवी बोहरा......................................सदस्य

४. प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत...सदस्य

५. ईन्जिनियर/सव इन्जिनियर एक जना .... सदस्य सचिव

निर्णय नं. १५

“एक घर एक धारा” को अवधारणाको गुरू योजना बनाई गाउँपालिका, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार तथा अन्य संघ संस्थाहरूको सहयोगमा आगामी आ.व. २०७५/७६ भित्र खानेपानी योजना सम्पन्न गर्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. १६

सूर्मा गाउँपालिकामा आ.व. २०७४/७५ मा उत्कृष्ट काम गर्ने कृषि संयोजक प्रा.स. श्री चक्र प्रसाद जोशीलाई स-सम्मान सहित दोसल्ला ओढाई प्रशसापत्र र प्रोत्साहन वाफत नगद रू. ५०००।- (अक्षेरूपी रू. पाँच हजार मात्र) उपलब्ध गराउने र फोटो गाउँपालिकाको कार्यालयमा राख्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. १७

नेपाल जलविधुत प्राधिकरणबाट निर्माण भई बझाË जिल्ला साविक दौलीचौर गा.वि.स. वार्ड नं. ७ र हाल सूर्मा गा.पा. वार्ड नं. २ डोगडीमा सूर्मा देवी जलविधुत कम्पनीबाट संन्चालन हुदै आएको सूर्मा देवी साना जलविधुत आयोजना नेपाल जलविधुत प्राधिकरण र सूर्मा देवी जलविधुत कम्पनी बीच पटक पटक संचालन सम्झौताको म्याद थप्दै आएकोमा हाल सो सम्झौता म्याद समाप्त भै सकेको हुँदा ब्यवस्थित रूपमा संचालन र विधुत आपुर्ति नियमित गर्न यस सूर्मा गाउँपालिकालाई हस्तान्तरण गर्न नेपाल जलविधुत प्राधिकरण सँग माग गर्ने निणर्य पारित गरियो ।

निर्णय नं. १८

यस सूर्मा गाउँपालिकामा जाँड, रक्सी तथा जुवाँले गाउँपालिकाका बासिन्दालाई प्रत्यक्ष असर पारेकोले सम्पूर्ण गाउँपालिका क्षेत्र भित्र यसलाई पूर्ण रूपमा बन्द गर्ने भन्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. १९

यस सूर्मा गाउँपालिका अन्तरर्गत संचालित सम्पूर्ण विद्यालयहरूको आय ब्यय पारदर्शि बनाउन आ.ले.प. र म.ले.प. गर्ने गराउने र सम्पूर्ण विद्यालयहरूको अभिलेख अनिवार्य रूपमा गा.पा. मा राख्ने निर्णय पीरत गरियो ।

निर्णय नं. २०

निजी श्रोतमा सञ्चालित विद्यालयका विषयगत शिक्षक शिक्षीकाहरूको तलव भत्तामा एकरूपता कायाम गर्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. २१

गाउँपालिकामा सञ्चालन हुने जुनसुकै विकास निर्माणका कार्यहरूमा अपनत्वको भावना साथै व्यापक जनसहभागिता जुटाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउने र कम लगानीमा बढी प्रतिफल प्राप्त गर्न विशेष पहल गर्ने गराउने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. २२

पदाधिकारी पारिश्रमिक रू. ६७६००० , सञ्चार शीर्षकमा रू. ३८३९६, कार्यालय सञ्चालन खर्च शीर्षकमा रू. ७६८९८६, अन्य सेवा शुल्कमा रू.३८२११६ र भ्रमण खर्च शीर्षकमा रू. १३७०० गरी जम्मा रू. १८७९१९७ अपुग हुने देखिएकाले कर्मचारी तलब शीर्षकमा बचत रकमबाट रकमान्तर गर्ने निर्णय पारित गरियो ।

निर्णय नं. २३

यस सूर्मा गाउँपालिकाको आ.व. ०७४।७५ को आन्तरिक लेखापरीक्षणको लागि कोष तथा लेखा नियन्त्रकको कार्यालय, बझाËलाई अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो

अनुसुची १

आ. व. २०७५/०७६ को अनुमानित आय व्ययको विवरण (रू. हजारमा)

शीर्षक		आ.व. २०७३/७४ कोयथार्थ	आ.व. २०७४/७५ कोसंशोधित अनुमान	आ.व.२०७५/७६ को अनुमान
आयः			१७६६३१	२१५३१०
क	राजस्वः			
	आन्तरिक राजस्व		९१०	२५००
	राजस्व बाँडफाँडबाटप्राप्त रकम			४५२२१
	नेपाल सरकारबाट प्राप्त			४४६११
	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त			६१०
ख	वित्तीयसमानिकरण अनुदान		११७६९६	७०७५४
	नेपाल सरकारबाटप्राप्त			६४१००
	प्रदेश सरकारबाटप्राप्त			६६५४
ग	समपुरक अनुदान			१५०००
	नेपाल सरकारबाट अपेक्षित			१००००
	प्रदेश सरकारबाट अपेक्षित			५०००
घ	विशेष अनुदान			१५०००

	नेपाल सरकारबाट अपेक्षित			१००००
	प्रदेश सरकारबाट अपेक्षित			५०००
ङ	**अन्य सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण**			**६६८००**
	शसर्त अनुदान		३७७५२	४५६००
	सामजिक सुरक्षा खर्च		१९१५३	२००००
	बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम		११२०	१२३५
	जनसहभागिताः			**०**
	नगद सहभागिता			०
	श्रम तथा वस्तुगत सहायता			०
कुल आय			**१७६६३१**	**२१५३१०**
व्ययः				
	चालु खर्च		**८७८२५**	**११४५५४**
	पूँजिगत खर्च		**८८८०६**	**१००७५६**

अनुसुची २

चालु खर्च (रू. हजारमा)

उपभोग बजेट			**आ.व. २०७४/७५**	**आ.व. २०७५/७६**
क्र.स.	**वजेट शिर्षक नं.**	**खर्च शिर्षक**	**रकम**	
१.	२११११	कर्मचारी तलव	५०००	९८००
२.	२११३१	स्थानियभत्ता	१०००	३०७१
३.	२११३२	महगी भत्ता	१००	६७२
४.	२११३३	फिल्ड भत्ता	०	०
५.	२११३९	अन्य भत्ता	२३००	२३०
६.	२१११२	पदाधिकारी पारिश्रमिक	२६००	३३९६
७.	२११२१	पोषाक भत्ता	८०	२८०
८.	२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	०	९००
९.	२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	०	१४००
१०.	२१२१४	कर्मचारी कल्याण कोष	०	५००

जम्मा			**११०८०**	**२०२४९**
कार्यालय सञ्चालन वजेट				
११.	२२११२	सञ्चार महशुल	८००	८००
१२.	२२१११	पानी तथा विजुली	१५०	२००
१३.	२२१२१	घरभाडा	९००	१०००
१४.	२८१४३	सवारी साधन तथा मेसेनरी	१०००	१५००
१५.	२२२११	ईन्धन पदाधिकारी	२७०	३७०
१६.	२२२३१	निर्माण सार्वजनिक सम्पतिको मर्मत सम्भार	८००	२८००
१७.	२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	०	२००
१८.	२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री खर्च	१८००	२५००
१९.	२२२१२	इन्धन कार्यलय प्रयोजन	२००	२००
२०.	२२२२१	मेसेनरी तथाऔजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	४००	५००
२१.	२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	१००	१५०
२२.	२२४१३	करार सेवा शुल्क	०	१८००
२३.	२२७११	विविध	२०००	२०००
२४.	२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	५००	५००
२५	२२३१४	ईन्धन अन्य प्रयोजन	१००	२००
२६.	२२३१५	पत्रपत्रिका छपाई तथा सुचना प्रकाशन खर्च	०	३५०
२७.	२२३१९	अन्य कार्यलय सञ्चालन खर्च	०	१५०
२८.	२२७२१	सभा सञ्चालन खर्च	०	१०००
२९.	२७२१३	औषधि खरिद खर्च	४००	६००
जम्मा			**९४२०**	**१६८२०**
कार्याक्रम वजेट				
३०.	२२५११	कर्मचारी तालिम	६००	५००
३१.	२२६११	अनुगमन तथा मूल्याङ्न खर्च	१५००	२०००
३२.	२२५२२	कार्यक्रम खर्च	८००	११००
३३.	२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	१४००	१६००

३४.	२२६१२	भ्रमण खर्च	१००	२००
३५.	२८९११	भैपरी आउने चालू खर्च	०	३५००
३६.	२७२१२	उद्धार, राहत तथा पूर्नस्थापना	०	१०००
३७.	२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	०	४००
३८.	२२४१२	सुचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च	०	३५०
जम्मा			**३०५०**	**१०६५०**
कुल जम्मा रकम			**२३५५०**	**४७७१९**
३८.	**२७१११**	**सामाजिक सुरक्षा खर्च**	**१९५००**	**२००००**

अनुसुची ३

ख) पूँजिगत खर्च (रू. हजारमा)

उपभोग बजेट			**आ.व. २०७५/७६**
क.स.	**वजेट शिर्षक नं.**	**खर्च शिर्षक**	**रकम**
१.	३१११५	फर्निचर तथा फिक्चर्स	५००
२.	३१११२	भवन निर्माण (दौलीचौर स्वा.चौ.निर्माण)	१२५६
३.	३११२१	सवारी साधन	६००
४.	३११२२	मेसेनरी तथा औजार	१०००
५.	३११५१	सडक तथा पुल	२६९००
६.	३११५१	विधुत संरचना निर्माण	६०००

७.	३११५४	तटवन्धन तथा बाँध निर्माण	१५००
८.	३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	१००००
९.	३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण (विद्यालय निर्माण तथा मर्मत सुधार)	१०७००
१०.	३११७२	पूँजिगत अनुसन्धान तथा परामर्श	५००
११.	३१५११	भैपरी आउने पुँजिगत खर्च	२०००
१२.	३११३१	पशुधन तथा वागबानी विकास खर्च	२५००
१३.		समपुरक कोष ९:बअजष्लन ँगलम०	५०००
१४.		शिक्षा	१०००
१५.		स्वास्थ्य	८००
१६.		बहुक्षेत्रीय पोषण	५००
१७.		समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान	३००००
जम्मा पुँजीगत रकम			**१००७५६**

अनुसुची ४

आ.व. २०७५।०७६ को लागि गाउँसभाबाट पारित योजना तथा कार्यक्रमहरू

क. सडक तथा पुल निर्माण

क.स.	योजना तथा कार्यक्रम	स्वीकृत रकम	कैफियत
१.	काउली खोला सडक निर्माण	३०,५०,०००।	
२.	काटै पारा गोतन्न हुँदै जयपृथ्वी नगर जोड्ने शाखा सडक	३८,५०,०००।	
३.	दौलीचौर पुदाली शाखा सडक खण्ड	२९,१०,०००।	

४.	सैनगाउँ शाखा सडक निर्माण	३७,८०,०००।	
५.	धनिधारा हुँदै नाना कुण्ड शाखा सडक निर्माण	३०,००,०००।	
६.	रैथली गाड पुल निर्माण	२५,००,०००।	
७.	विभिन्न सडक मर्मत	३०,००,०००।	
८.	अन्य सडक निर्माण	४८,१०,०००।	
क.	पारा- गोतन्न सडक		
ख.	डाँगे - हलेली सडक		
ग.	पारीवन - नाउली सडक		
घ.	गाउँ -लोटनी सडक		
ङ.	सल्ला - दौवा सडक		
च.	दौलीचौर - सैनगाउँ सडक		
छ.	भ्याढुङगा - ठूलाचौर - सूर्मा मन्दिर सडक		
ज.	गतार - मानाभेरा सडक		
झ.	पुदाली - दय सडक		
ञ.	भुरा - विछाडीगाड सडक		
ट.	काउलीखोला - आधावगर मा.वि. सडक		
ठ.	पारीअना - बल्लेछडा सडक		
जम्मा रकम		**२,६९,००,०००।**	

ख. अन्य सार्वजनिक निर्माण (विद्यालय भवन निर्माण तथा मर्मत सुधार)

क.स.	**योजना तथा कार्यक्रम**	**ठेगाना**	**स्वीकृत रकम**	**कैफियत**
१.	दौलीचौर मा.वि दौलीचौर	सूर्मा गा.पा. १	२५,००,०००।	
२.	सूर्मा प्रा.वि.विछाडा	,, ,, १	२,००,०००।	
३.	नाउला प्रा.वि. नाउला	,, ,, १	६,००,०००।	
४.	आधावगर मा.वि. डोगडी	सूर्मा गा.पा. २	२५,००,०००।	
५.	ईश्वर नि.मा.वि. भजनपाटा	,, ,, २	३,००,०००।	
६.	आधारभुत प्रा.वि. गजौन	,, ,, २	३,००,०००।	
७.	दलित प्रा. वि. गुरेना	,, ,, २	३,००,०००।	
८.	नन्दा देवी प्रा.वि. धनिधारा	,, ,, २	३,००,०००।	
९.	कृष्ण प्रा.वि. काटै	सूर्मा गा.पा. ३	२,००,०००।	

१०.	विष्णु प्रा.वि. सुन्दरडाँडा	,, ,, ३	५,००,०००।	
११.	शिव प्रा.वि. गोतन्न	,, ,, ३	५,००,०००।	
१२.	पारा वालविकास पारा	,, ,, ३	२,००,०००।	
१३.	कृष्ण जनज्योती प्रा.वि. गालापाटी	,, ,, ३	२,००,०००।	
१४.	सूर्मा उ.मा.वि. सूर्मा	सूर्मा गा.पा. ४	१०,००,०००।	
१५.	नमूना प्रा.वि. पिपलडाँडा	,, ,, ४	१४,००,०००।	
१६.	चाँदेशिखर प्रा.वि. भेलात	,, ,, ४	२,००,०००।	
१७.	हिमालय प्रा.वि. खौला	,, ,, ४	२,००,०००।	
१८.	धल्देउ नि.मा.वि. सैनगाउँ	सूर्मा गा.पा. ५	१५,००,०००।	
१९.	सूर्मा सरोवर प्रा.वि. काँडा	,, ,, ५	२,००,०००।	
२०.	शिवशक्ति वालविकास प्रा.वि. सेरी	,, ,, ५	१,००,०००।	
जम्मा			**१,३२,००,०००।**	

ग. खानेपानी संरचना निर्माण तथा मर्मत सुधार

१. दौलीमोर्खा खा.पा. वडा नं. ४
२. बानकाडा खा.पा. वडा नं. १
३. दमाइटोल कालीमाटी खा.पा. वडा नं. ३
४. चौड खा.पा. वडा नं. १
५. झुसुकोरेला खा.पा. वडा नं. ३
६. टुडा खा.पा. वडा नं. १
७. तोलीगाउँ खा.पा. वडा नं. ३
८. गोतन्न खा.पा. वडा नं. ३
९. दय खा.पा. वडा नं. १
१०. चौडिक डाँडामाणु खा.पा. वडा नं. ३
११. नाउला खा.पा. वडा नं. १
१२. परिकाट्टे खा.पा. वडा नं. १
१३. चुच्चु खा.पा. वडा नं. ४
१४. सुपा खा.पा. वडा नं. ४
१५. दवा भृकोट खा.पा. वडा नं. ४
१६. डाँगे खा.पा. वडा नं. ५
१७. डेवन्न खा.पा. वडा नं. ४
१८. सल्ला खा.पा. वडा नं. ४
१९. जडा खा.पा. वडा नं. ४
२०. नघर खा.पा. वडा नं. २

२१. सिमस्याईल खा.पा. वडा नं. २
२२. तल्लो विसौन खा.पा. वडा नं. २
२३. गजौन खा.पा. वडा नं. २
२४. खारपाताल खा.पा. वडा नं. २
२५. ठूलाचौर खा.पा. वडा नं. २
२६. मुछाना पोखरगडा खा.पा. वडा नं. २
२७. दिपचौर खा.पा. वडा नं. २
२८. पातल खा.पा. जाक वडा नं. ४
२९. गल्था भेरा ढाँडपानी वडा नं. ५
३०. सल्ला खा.पा. वडा नं. ४
३१. काडा देउली खा.पा. वडा नं. ५

खानेपानी योजना निर्माण तथा मर्मत सुधार अन्तरगत गाउँसभाबाट पारित योजनाहरुमा विनियोजित रकम रू. १ करोड बाट कार्यपालिकाले आबश्यकताअनुसार टेन्डर, कोटेशन तथा प्रत्यक्ष खरिद विधिबाट सामानहरू खरिद गरी काम गर्न / गराउन सक्ने निर्णय गरियो ।

अनुसुची ५

शसर्त अनुदान (पशु तथा भेटेनेनरी, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य) तर्फको आ.व. २०७५/७६ मा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू :

सि. नं.	कार्यक्रमहरू	रकम रु हजारमा	प्राप्त स्रोत
१.	नीतिगत, प्रशासनिक तथा व्यवस्थापन खर्च	२५०	नेपाल सरकार
२.	सूधारिएको चुलो वायोमास) प्रविधि जडान	१००	नेपाल सरकार
३.	सौर्य उर्जा प्रविधि जडान	४७३	नेपाल सरकार
४.	बायोग्याँस जडान	४२	नेपाल सरकार
५.	स्थानीय तहमा रहने कृषि प्राविधिकको तलव तथा पोषाक	३०४	नेपाल सरकार
६.	एक गाउँ एक पशू प्राविधिकको तलव भत्ता	३०४	नेपाल सरकार
७.	कृषक पाठशाला संचालन (पशु,कृषि) सम्बन्धी	२००	नेपाल सरकार
८.	माटो परिक्षण शिवीर	४०	नेपाल सरकार
९.	साना सिंचाई निर्माण/मर्मत संभार/प्लाष्टिक पोखरी निर्माण/हीउ पोखरी	५४०	नेपाल सरकार
१०.	डिजिज सर्भिलेन्स तथा रिपोर्टिङ, इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिङ, आउटब्रेक इन्भेस्टिगेसन	८०	नेपाल सरकार
११.	नश्ल सुधारका लागि प्राकृतिक गर्भाधान कार्यक्रम (गाइ,भैसी,भेडा, बाख्रा,वंगुर)	२७	नेपाल सरकार
१२.	सरसफाई सम्बन्धी निर्माण कार्यहरू	१३६	नेपाल सरकार
१३.	सामुदायिक वनमा पर्यापर्यटन,उद्यम प्रवर्धन	२००	नेपाल सरकार
१४.	सबै स्थानीय तहमा समुदायमा आधारित पुन स्थापना कायक्रम (सि.वि.आर निर्देशिका अनुसार)	६६	नेपाल सरकार
१५.	ज्येष्ठ नागरिक सक्बन्धी सरोकारवाला विच अन्तरक्रिया	३५	नेपाल सरकार
१६.	ज्येष्ठ नागरिक सक्बन्धी दिवसीय कार्यक्रम (अल्जाइमर्श चेतना दिवस, ज्येष्ठ नागरिक प्रति हुने दुव्यवहार विरूद्धको दिवस, अन्तर्राष्टिय ज्येष्ठ नागरिक दिवस)	२९	नेपाल सरकार
१७.	बालक्लव गठन, संचालन तथा नियमन	२०	नेपाल सरकार
१८.	बालबालिका माथि हुने शारीरिक, मानसिक दण्ड सजाय तथा यौनजन्य दुर्व्यवहार न्यूनिकरण	३३	नेपाल सरकार
१९.	रा.प.अन.द्धि.वि.तलव	३८१	नेपाल सरकार
२०.	स्थानीय भत्ता (रा.प.अन.द्धि)	७४	नेपाल सरकार
२१.	महगी भत्ता	१२	नेपाल सरकार

२२.	लैगिंक हिंसा निवारणमा न्यायिक समितिको क्षमता विकास तालिम	५०	नेपाल सरकार
२३.	नेतृत्व तथा संस्थागत विकास तालिम	५२	नेपाल सरकार
२४.	समूह गठन तथा परिचालन	५	नेपाल सरकार
२५.	समूह सदस्यको अनुशिक्षण	३१	नेपाल सरकार
२६.	अन्तराष्टिय महिला दिवस	२०	नेपाल सरकार
२७.	राष्टपति रनिंग सिल्ड प्रतियोगिता	१००	नेपाल सरकार
२८.	शिक्षकको जगेडा तलव	२१९	नेपाल सरकार
२९.	अधारभूत तथा माद्यामिक तहका स्वीकृत दरवन्दीका शिक्षक, राहत कोटा अनुदान शिक्षक एवम् प्राविधिक धारका प्रशिक्षक तथा सहायक प्रशिक्षकका लागि तलव भत्ता अनुदान	२४०३८	नेपाल सरकार
३०.	कक्षा १-१० सम्म अध्ययनरत विद्यार्थिहरूका लागि पाठ्यपुस्तक अनुदान	६१२	नेपाल सरकार
३१.	विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान (आधारभूत तथा माद्यामिक तह)	११३५	नेपाल सरकार
३२.	प्रारम्भिक वाल विकास/पूर्व प्राथमिक कक्षाका सहजकर्ताहरूको पारीश्रमिक	६१७	नेपाल सरकार
३३.	शिक्षण सिकाई सामाग्री तथा ९द्ययप ऋयचलभच०व्यवस्थापन तथा सिकाईका लागि निरन्तर विद्यार्थी मूल्यांकनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान -कक्षा वालविकास १२)	४४२	नेपाल सरकार
३४.	कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत तोकिएका लक्षितवर्गका विद्यार्थीहरूका लागि पुस्तकालयका आधारित हुने गरी पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउन विद्यालयलाई अनुदान	३६	नेपाल सरकार
३५.	सामुदायिक विद्यालयका आधारभूत तथा माध्यामिक तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि विपन्न लक्षित हुने गरी गैरआवासीय छात्रबृत्ती	४२०	नेपाल सरकार
३६.	सामुदायिक सिकाई केन्द सञ्चालन अनुदान	२८७	नेपाल सरकार
३७.	कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च	२१	नेपाल सरकार
३८.	उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाई सिकाइ सुध्दीकरण तथा विद्यालयलाई कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान (एभचायक्कबलअभ दबकभम न्चबलतक०	२५१	नेपाल सरकार
३९.	शिक्षकको शिक्षण सिकाइमा विताउने समयावधि सुधार योजना कार्यान्वयन	२	नेपाल सरकार
४०.	शिक्षण सिकाइमा सुचना प्रविधिको प्रयोग (कम्प्युटर, इन्टरनेट, कनेक्टिभिटी इक्यूपमेन्टस तथा सामग्री खरिद) का लागि अनुदान	४६८	नेपाल सरकार
४१.	माध्यामिक विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान	४६८	नेपाल सरकार
४२.	पानी तथा स्वास्थ्य र सरसफाई सुविधा सहितको शौचालय निर्माण	५०३	नेपाल सरकार
४३.	विद्यालय सञ्चालन व्यबस्थापन अनुदान	५३६	नेपाल सरकार

४४.	कक्षा १-१० सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि पाठ्यपुस्तक अनुदान	११८	एस.एस.डि.पि.
४५.	विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान (आधारभूत तथा माध्यामिक)	२१९	एस.एस.डि.पि.
४६.	प्रारम्भिक बाल विकास/पूर्व प्राथमिक कक्षाका सहजकर्ताहरूको पारीश्रमिक	११९	एस.एस.डि.पि.
४७.	शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा ९ययपयप ऋयचलभच० व्यबस्थापन तथा सिकाइका लागि निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा वालविकास १२)	८६	एस.एस.डि.पि.
४८.	कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत तोकिएका लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूका लागि पुस्तकालयमा आधारित हुने गरी पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउन विद्यालयलाई अनुदान	७	एस.एस.डि.पि.
४९.	सामुदायिक विद्यालयका आधारभूत तथा माध्यामिक तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि विपन्न लक्षित हुने गरी गैर आवासीय छात्रवृत्ती	८१	एस.एस.डि.पि.
५०.	सामुदायिक सिकाइ केन्द सञ्चालन अनुदान	५६	एस.एस.डि.पि.
५१.	कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च	४	एस.एस.डि.पि.
५२.	उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाइ सिकाइ सुदृढीकरण तथा विद्यालयलाई कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान (एभचायक्कबलअभ दबकभम न्चबलतक०	४९	एस.एस.डि.पि.
५३.	शिक्षकको शिक्षण सिकाइमा विताउने समयवधि सुधार योजना कार्यान्वयन	१	एस.एस.डि.पि.
५४.	शिक्षण सिकाइमा सुचना प्रविधिको प्रयोग (कम्प्युटर, इन्टरनेट, कनेक्टिभिटी इक्यूपमेन्टस तथा सामग्री खरिद) का लागि अनुदान	९०	एस.एस.डि.पि.
५५.	माध्यामिक विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान	९०	एस.एस.डि.पि.
५६.	पानी तथा स्वास्थ्य र सरसफाई सुविधा सहितको शौचालय निर्माण	९७	एस.एस.डि.पि.
५७.	विद्यालय सञ्चालन व्यबस्थापन अनुदान	१०४	एस.एस.डि.पि.
५८.	कक्षा १-१० सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीहरुका लागि पाठ्यपुस्तक अनुदान	१२१	एस.एस.डि.पि.
५९.	विद्यालय कर्मचारी व्यबस्थापन अनुदान (आधारभूत तथा माध्यामिक)	२२४	एस.एस.डि.पि.
६०.	प्रारम्भिक बाल विकास/पूर्व प्राथमिक कक्षाका सहजकर्ताहरूको पारीश्रमिक	१२२	एस.एस.डि.पि.
६१.	शिक्षण सिकाइ सामग्री तथा (ययपयप ऋयचलभच० व्यबस्थापन तथा सिकाइका लागि निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकनका लागि प्रति विद्यार्थी लागत अनुदान (कक्षा वालविकास १२)	८८	एस.एस.डि.पि.
६२.	कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत तोकिएका लक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूका लागि पुस्तकालयमा आधारित हुने गरी पाठ्यपुस्तक उपलब्ध गराउन विद्यालयलाई अनुदान	७	एस.एस.डि.पि.

६३.	सामुदायिक विद्यालयका आधारभूत तथा माध्यामिक तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि विपन्न लक्षित हुने गरी गैर आवासीय छात्रवृत्ती	८३	एस.एस.डि.पि.
६४.	सामुदायिक सिकाइ केन्द सञ्चालन अनुदान	५७	एस.एस.डि.पि.
६५.	कक्षा ८ को परीक्षा सञ्चालन व्यवस्थापन खर्च	४	एस.एस.डि.पि.
६६.	उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाइ सिकाइ सुदृढीकरण तथा विद्यालयलाई कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान (एभचायक्बलअभ दबकभम न्चबलतक०	५०	एस.एस.डि.पि.
६७.	शिक्षकको शिक्षण सिकाइमा विताउने समयवधि सुधार योजना कार्यान्वयन	१	एस.एस.डि.पि.
६८.	शिक्षण सिकाइमा सुचना प्रविधिको प्रयोग (कम्प्युटर, इन्टरनेट, कनेक्टिभिटी इक्यूपमेन्टस तथा सामग्री खरिद) का लागि अनुदान	९२	एस.एस.डि.पि.
६९.	माध्यामिक विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला अनुदान	९२	एस.एस.डि.पि.
७०.	पानी तथा स्वास्थ्य र सरसफाई सुविधा सहितको शौचालय निर्माण	१००	एस.एस.डि.पि.
७१.	विद्यालय सञ्चालन व्यबस्थापन अनुदान	१०६	एस.एस.डि.पि.
७२.	कर्मचारीको तलव वाफतको खर्च	३६५२	नेपाल सरकार
७३.	स्थानीय भत्ता	८९५	नेपाल सरकार
७४.	महँगी भत्ता	१३२	नेपाल सरकार
७५.	अन्य स्वास्थ्य कमीको फिल्ड भत्ता	११०	नेपाल सरकार
७६.	अन्य भत्ता	१५०	नेपाल सरकार
७७.	कर्मचारीको पोषाक भत्ता	८३	नेपाल सरकार
७८.	पाले, स्वीपर, गार्ड, वगैंचे, का.स. आदिको सेवा करार लिने	२४०	नेपाल सरकार
७९.	कार्यलय मसलन्द सामान, पानी, विजुली, संचार, घरभाडा, भ्रमण खर्च	८६	नेपाल सरकार
८०.	स्वास्थ्य प्रवर्धन (मेरो वर्ष अभियान, महामारी, सर्ने, नसर्ने रोग रोकथाम, प्रजनन तथा बाल वातावरणमा स्वास्थ्य आदि) स्वास्थ्य संचार सचेतना कार्यक्रम	९०	नेपाल सरकार
८१.	भिटामिन ए क्याप्सुल आम वितरण कार्यक्रमका लागि म.स्वा.स्व.से. परिचालन खर्च (२ चरण कार्तिक र वैशाख)	३१	नेपाल सरकार
८२.	बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यान्वयन तथा पोषण प्याकेज कार्यक्रम निरन्तर संचालन ३० जिल्ला	१००	नेपाल सरकार
८३.	एच एम आई एस को तालिम (५०) र अभिलेख तथा प्रतिवेदन फाराम छपाई (५०)	१००	नेपाल सरकार
८४.	स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्दहरूको सेवा सुदृढीकरण क्रियाकलाप	१००	नेपाल सरकार

८५.	महामारी तथा प्रकोपजन्य रोगहरूको अवस्थामा च्च्त्रऋच्च्त परिचालन गर्ने, चौमासिक शिशु तथा अभिमुखिकरण गर्ने	४४	नेपाल सरकार
८६.	स्वास्थ्य चौकी स्तरमा औजार उपकरण, फर्निचर साथै स्वास्थ्य संस्था मर्मत सुधार (पुंजीगत)	१२०	नेपाल सरकार
८७.	स्थानीय तहमा स्वास्थ्य यूनिटमा डी.एच.आई.एस २ सिष्टम सेटअफका लागि कम्प्युटर खरिद (पुंजीगत)	१००	नेपाल सरकार
८८.	औषधि, भ्याक्सिन, साधन, सामाग्री रिप्याकिङ तथा ढुवानी र पून : वितरण समेत	६०	नेपाल सरकार
८९.	नि. शुल्क स्वास्थ्य सेवाको लागि औषधि खरिद	२००	नेपाल सरकार
९०.	सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम (पुरानो र नयाँ थप हुने स्वास्थ्य संस्था)	१००	नेपाल सरकार
९१	लक्षित समुहका लागि पोषण कार्यक्रम	१००	नेपाल सरकार
९२.	नियमित रुपमा खानेपानी गुणस्तर निगरानि गर्ने	५०	नेपाल सरकार
९३.	अस्पतालहरूमा पाठेघरको मुखको क्यान्सरको जाँचको लागिख्क्ब क्भत तथा सिल्कन रिङ प्रेशरी खरिद	२२	नेपाल सरकार
९४.	परिवार स्वास्थ्य कार्यक्रमको लागि पार्टोग्राफ, म्ःत, ःभ्ऋ, ध्जभर्भा, ँयिध ऋजबचत व्यद ब्ष्म सहित फर्म फरमेट छपाइ	५	नेपाल सरकार
९५.	पालिकाबाट अनुगमन मुल्यांकन (प्रजनन स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूको ाबअर्षष्तिथ हरू सम्म)	३०	नेपाल सरकार
९६.	अस्पताल तथा द्यष्चतजष्लन ऋभलतचभ मा २४ घण्टा प्रसुती सृवा संचालन गर्न करारमा अ.न.मी. नियुक्ति	७९८	नेपाल सरकार
९६.	अब्स्टेटिक फिस्टुला र पाटेघर खस्ने रोगीको स्क्रिनिंग, रिंगपेशरी तथा ख्क्ब जाँच	३५	नेपाल सरकार
९७.	सुरक्षित मातृत्वका लागि ग्रामीण अल्टासाउण्ड कार्यक्रम	५०	नेपाल सरकार
९८.	आमा सुरक्षा कार्यक्रम सेवा प्रदान शोधभर्ना, यातायात खर्च, गर्भवतप तथा सुत्केरी उत्पेरण सेवा ९द्ध तज ब्ल्ऋ०, निशुल्क गर्भपतन, जिल्ला अस्पताल र सो भन्दा तलका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूमा प्रसुती हुने सुत्केरी तथा नवजात शिशुलाई न्यानो झोला -लुगा सेट)	५५०	नेपाल सरकार
९९.	आइ.यु.सि.डी. तथा इम्प्लान्ट सेवा प्रदान	३१	नेपाल सरकार
१००.	परिवार नियोजन, सुरक्षित मातृत्व, ँऋज्ञ सेवा दिवस मनाउने	३०	नेपाल सरकार
१०१.	बन्ध्याकरण घुम्ती शिविर अगावै म.स्वा.से. सँग छलफल	३५	नेपाल सरकार
१०२.	गाउँघर क्लिनिक संचालन यातायात खर्च	५८	नेपाल सरकार
१०३.	म.स्वा.स्व.से. हरूलाई पोषाक भत्ता	१४३	नेपाल सरकार
१०४.	म.स्वा.स्व.से. अर्धवार्षिक समिक्षा बैठक -जना)	१०७	नेपाल सरकार

१०५.	म.स्वा.स्व.से. हरूलाई दिर्घकालिन सेवाका लागि सम्मानजनक बिदाई (जना)	४०	नेपाल सरकार
१०६.	लामो अवधिको जन्मान्तरको लागि सेटलाईट सेवा	३३	नेपाल सरकार
१०७.	किशोर किशोरी कार्यक्रम अन्तरर्गत महिनावारी स्वास्थ्य व्यवस्थापनको लागि स्कुलमा स्यानेटरी प्याडल वितरण	२५	नेपाल सरकार
१०८.	रोटा खोप शुरुवात गर्न स्वास्थ्य संस्था स्तरमा स्वास्थ्यकर्मिहरूको अभिमुखिकरण एक दिने (७७ जिल्ला)	१०	गाभी
१०९.	बृहत पोषण प्याकेज कार्यक्रम तथा क्षमता अभिबृद्धि ९क्ष्ब, क्ष्थ्ऋँ-ःलए, ब्मयभिकअभलत क्ष्ब, क्यत्रृत्रृ भतअ।० बहुषेत्रीय पोषण योजना लागु भएका ३०८ स्थानीय निकायहरू	१८६	यूनिसेफ
११०.	शिघ्र कुपोषणको एकीकृत व्यवस्थापनको लागि बहिरंग ९इत्रृ० र अन्तरंग उपचार ९क्त्रृ० विस्तार, सुदृढीकरण तथा सम्भार क्अचभभलष्लन, त्वभबक्तभलत, च्भाभचचबा,ँर्यियधगउ बलम मभाबगतिभच तचबअपष्लन० को लागि सहयोग	७५	यूनिसेफ
१११.	पोषण सम्बन्धी राष्टिय दिवस संचालन (स्तनपान सप्ताह, आयोडिन महिना, विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण सप्ताह, वाल पोषण अभियान, भिटामिन ए, जूकाको औषधि वितरण, वाल भिटा, पोषण स्थिति लेखाजोखाका लागि पाखुराको नाप आदि लगायतका कार्य संचालनको लागि बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागु भएका जिल्लामा ३०८ ओटान स्थानीय निकायलाई सहयोग	२१	यूनिसेफ
११२.	तथ्यांक गुणस्तर सुधारको लागि पोषण सूचक सक्बन्धी सूचना व्यवस्थापन प्रणाली विकास र स्थापना, तथ्यांक गुणस्तर सुदृढीकरण (लैगीक समता तथा सामाजिक समावेशिकरण तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूको तथ्यांक समेतको समावेश हुने गरी) बहु क्षेत्रीय पोषण योजना लागु भएका जिल्लाका ३०८ ओटा स्थानीइ निकायलाई	५	यूनिसेफ
११३.	पोषण सम्बन्धि अर्ली वार्निग सिस्टम विकास र स्थापना (पोषण सर्भिलेन्स) बहु क्षेत्रीय पोषण योजना लागु भएका जिल्लाका ३०८ ओटा स्थानीय निकाय	१५	यूनिसेफ
११४.	प्रकोप जोखिम व्यवस्थापन तथा आकस्मिक पोषण कार्य योजना निर्माण	५०	यूनिसेफ
११५.	गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका तथा किशोरी लक्षित पोषण प्रवर्धन कार्यक्रम (पोषण नाग्लो प्रवर्धन समेत) र विद्यालय जाने तथा नजाने किशोरी लक्षित पोषणयुक्त खाध्यबस्तु तथा स्वस्थ जीवनशैली प्रवर्धन	३३	यूनिसेफ

११६.	स्तनपान कक्ष स्थापना (बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागु भएका जिल्लाका सार्वजनिक , निजी, औपचारिक, अनौपचारिक क्षेत्रमा कम्तिमा २० ओटा कक्ष)	३३	यूनिसेफ
११७.	बृद्धि अनुगमन, प्रवद्धन तथा पोषण परामर्श र स्वास्थ आमा समूह सुदृढीकरण	२०	यूनिसेफ
११८.	पोषण कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण स्थानीय तहमा बहुक्षेत्रीय पोषण योजना लागु भएका जिल्लामा ३०८ ओटा स्थानीय निकायलाई	२१	यूनिसेफ
११९.	१००० दिनका महिला तथा निर्णयकर्ता लक्षित पोषणयुक्त खाद्य प्रदशनी (सुआहारा २ कार्यक्रम लागु भएका २७ जिल्लाका २२८ स्थानीय निकायलाई	१२	यू.एस.एड
१२०.	१००० दिन अवधिका जीवनका महत्वपूर्ण अवसर मनाउने। नयाँ गर्भवतीहरूलाई स्वास्थ्य आमा समूहमा आवद्ध गराउने तथा स्वास्थ्य तथा पोषण व्यवहार परिवर्तन संचार गर्ने (सूआहारा २ कार्यक्रम लागु भएका ४० जिल्लाका ३८९ स्थानीय निकाय)	२०	यू.एस.एड
१२१.	हात्तीपाईले रोग विरूद्धको आम औषधि सेवन कार्यक्रम संचालन	३२२	यू.एस.एड
१२२.	पूर्ण खोप गा.पा. सुनिश्चतता र दीगोपना सुक्ष्म योजना अध्यावधिकको लागि गा.पा. खोप समन्वय समिति, स्वास्थ्य संस्था प्रमुख सहित गा.पा. प्रमूख तथा वडा प्रमूखहरू र सरोकारवालाहरूको १ दिने गोष्ठी (७७ जिल्लाका सबै स्थानीय तह)	२०	दाताको संयूक्त कोष
१२३.	खोपको पँहुच बढाई छुट बच्चालाई खोप दिलाई पूर्ण खोप सुनिश्चित गर्न बैशाख महिनालाई खोप महिना सञ्चालन गर्ने	३०	यू.एस.एड
१२४.	पूर्ण खोपको दिगोपनको लाागि साझेदार र स्थानीय स्वास्थ्य संस्था सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका सदस्य र वडा खोप समन्वय समितिहरूसँग अन्तरक्रिया, स्थानीय योजना निर्माण (७७ जिल्ला, सबै स्वास्थ्य संस्था)	४०	यू.एस.एड
१२५.	पँहुच नपुगेका र ड्रप आउट (छुट) बच्चाको खोजी तथा पूर्ण खोप दिलाउन महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूलाई अभिमुखिकरण र योजना निर्माण (७७ जिल्लाका सबै स्वास्थ्य संस्था)	२०	यू.एस.एड
१२६.	पालिकास्तरमा खोप ऐन, नियमावली, ए.ई.एफ.आई. को जानकारी खोप कार्यक्रमको समिक्षा, सुक्ष्म योजना अध्यावधिक कार्यक्रम २ दिने ७५३ तह (स्वास्थ्य संस्था प्रमुख , खोप कार्यकर्ता समेत)	४०	यू.एस.एड
१२७.	पूर्ण खोप गा.पा. भरीफिकेशन, अनुगमन तथा घोषणा सभा व्यवस्थापन	३०	यू.एस.एड

१२८.	उपचार केन्दहरूमा आकस्मिक अवस्थामा औषधि, ल्याव सामाग्री ढुवानी, फर्म फरमेट फोटोकपी, मर्मत सम्भार, ल्याव तथा आवश्यक सामाग्री खरिद र ई टि.वि रजिस्टर अध्यावधिक	१७	नेपाल सरकार
१२९.	स्वास्थ्य संस्थाबाट टाढा रहेका वस्ती तथा स्वास्थ्य सेवामा पहुच कम भएको जनसंख्यामा माईक्रोस्कोपिक क्याम्प सञ्चालन	१६	नेपाल सरकार
१३०.	उपचार केन्दहरूमा अई अनुगमन तथा मूल्यांकन गरी कार्यक्रमको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्ने	६	नेपाल सरकार
१३१.	लुकेर बसेका क्षयरोगका विरामी उपचार दायरामा ल्याउन शिक्षक, समाजसेवी, म.स्वा.स्व.से. परीचालन	५	नेपाल सरकार
१३२.	उपचाररत क्षयरोगका विरामीको उपचारको कोहर्ट नतिजा, कार्यक्रमको प्रगति एवं चुनौती र क्षयरोग कार्यक्रममा भएका नयाँ विषयमा उपचार केन्दका स्वास्थ्यकर्मिहरूको अध्यावधिक गर्ने उपचार केन्द स्तर कोहर्ट विश्लेषण कार्यक्रम	२१	नेपाल सरकार
१३३.	पुन : उपचार क्याटेगोरीमा भएका सबै पी.बि.सी. विरामीहरूलाई उपचार पोषण भत्ता	४	नेपाल सरकार

अनुसुची ६

बहुक्षेत्रीय पोषण योजना अन्तरगतका क्षेत्रगत क्रियाकलापहरू :

१. कृषि क्षेत्र

- लक्षित वर्गको घर परिवारमा करेसावारी निर्माण गर्ने ।
- करेसावारी निर्माण गर्न घरपरिवारलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- पोषणयुक्त खाद्यान्न उत्पादन गर्न र यस्ता उत्पादनमा कृषकहरूको क्षमता बृद्धि गर्ने ।
- परम्परागत खाद्यबस्तुमा आधारित पोषणयुक्त आहाराको तयारी बारे जानकारी बृद्धि गर्ने कार्यक्रम ।
- उन्नत विउ प्रबर्धन, साना सिँचाईका कार्यक्रम संचालन गरी कृषि उत्पादन बढाउने ।
- जैविक मल तथा जैविक विषादी सम्बन्धी प्रयोगमा कृषकहरूलाई तालिम दिने ।
- पोषणयुक्त खाद्यबस्तु उत्पादन, उपभोग र उपयोगिता बारे प्रचार प्रसार गर्ने ।
- खानाका परिकार बनाउने तथा पोसिलो खानाका परिकारहरूको प्रदशनी ।
- घर नजिक जग्गा नहुने परिवारको लागि च्याँउ, कौसी र गमला खेती ।
- स्थानीय जातका फलफुल (जस्तैःमेवा) उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्ने ।

- मौसम र ठाउँ अनुसार पाईने तरकारी र स्थानीय खाद्य सामाग्रीको महत्व, फाईदा, संरक्षण, प्रशोधन र उपयोग बिधिबारे जानकारी ।
- कृषि प्राविधिकहरूको सुक्ष्म पोषणतत्वयुक्त खाद्यान्न सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।

२. पशुपंक्षी क्षेत्र

- पशु स्वास्थ्य शिविरमा पशुपंक्षीलाई खोप लगाउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता /विस्तार गर्ने ।
- कुखुरापालन, मौरीका घार, माछाका भुरा र अन्य पशुजन्य उत्पादनमा साधन वितरणमा सहुलियत प्रदान गर्ने तथा तालिम दिने ।
- समुदायलाई पशुपंक्षीजन्य श्रोतको उत्पादन, उपभोग, तथा प्रशोधन सम्बन्धी सीपमुलक तालिम दिने ।
- पशुपंक्षीजन्य श्रोतको उपभोग व्यवहारमा सुधार गर्ने ।
- सुनौला हजार दिनका परिवारलाई प्रोत्साहनको लागि अण्डा, घिउ उपहार तथा वितरण गर्ने ।
- पशु सेवा प्राविधिकहरूको सुक्ष्म पोषणतत्वयुक्त खाना सम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।

३. शिक्षा क्षेत्र

- बाल क्लव स्थापना तथा विस्तार गर्ने ।
- विद्यालयमा रहेका वाल क्लवहरूलाई जीवनपयोगी सीप र पोषण विषयमा अभिमुखिकरण गर्ने ।
- अभिभावक तथा समुदायका सदस्यहरूलाई पोषण सम्बन्धी शिक्षा दिन सामाग्रीहरू तयार पारी वितरण गर्ने ।
- बालविकास सम्बन्धी योजना तयार गर्ने ।
- बिद्यालय दिवा खाजामा आइरनयुक्त आहार सुनिश्चित गर्ने ।
- घर तथा विद्यालयमा करेसावारीको प्रवन्धन गर्ने ।
- शिक्षा क्षेत्रमा पोषण तथा सरसफाई सम्बन्धी क्षमता विकास गर्ने ।
- विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण जाँच तालिका तयार गर्ने र प्रयोग गर्ने ।
- विद्यालयमा किशोरीहरूलाई जीवनउपयोगी सीप र पोषण विषयमा स्वास्थ्य शिक्षा दिने ।
- विद्यालय तथा प्रारम्भीक वालविकास केन्दमा, पोषण कर्नर, हात धुने स्थानको स्थापना शौचालय तथा खानेपानीको सुनिश्चिता गर्ने ।
- बालमैत्री शिक्षा र बालबालिकाको पोषण सुधारको लागि शिक्षक , विद्यार्थी र अभिभावक बीच अन्तरक्रिया ।
- स्थानीय विद्यालयको पाठ्यक्रममा जीवनपयोगी शिक्षा, पोषण व्यवहारमा सुधार समावेश गर्ने ।
- महिला शिक्षिका र किशोरीहरूलाई स्यानेटरी प्याड निर्माण, महिनावारी व्यवस्थापन, छाउपडी र पोषण सम्बन्धी अभिमुखिकरण ।
- बाल विवाह विरुद्धका अभियानहरू संचालन गर्ने ।

४. खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र

- जोखिमपूर्ण समयमा सावुन पानीले हात धुने बानी व्यवहार प्रवर्न्धन गर्ने ।
- विद्यालयमा शौचालय, स्वच्छ पिउने पानी, साबुन पानीले हात धुने र महिनावारी भएका बालिकालाई सरसफाईका सुविधाको व्यवस्था गर्ने ।
- समुदाय, संस्था र अन्य सार्वजनिक स्थलमा शौचालय प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा तथा पूर्ण सरसफाई अभियान सञ्चालन गर्ने ।
- विभिन्न समुदायको लागि खानेपानी प्रशोधन प्रणालीको निर्माण, सञ्चालन, वितरण र व्यवस्थापन गर्ने ।
- घरायसीस्तरमा सुरक्षित खानेपानीको उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने साथै खानेपानी शुद्धिकरण गर्ने विधिको बारेमा जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने तथा प्रोत्साहन गर्ने ।
- खानेपानी सरसफाई क्षेत्रका सरोकारवालाहरूलाई अभिमुखिकरण ।
- पानी शुद्धिकरण विधि तथा पानीका मुहान सुरक्षितको सुनिश्चितता गर्ने ।

५. महिला बालबालिका क्षेत्र

- समुदायस्तरमा प्रजनन स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्व, महिनावारी तथा अन्य जीवनउपयोगी सीप र लैËक समता सम्बन्धी तालिममा पोषण विषय समावेश गर्ने ।
- विद्यालय नजाने किशोरीहरूलाई जीवनपयोगी सीपबारे प्रदान गरिने तालिममा पोषण विषय समावेश गर्ने ।
- महिनावारी पोषणका विषयमा परम्परागत अन्धविश्वास र परम्परा विरुद्ध पैरवी गर्ने ।
- घरपरिवारका सदस्यहरूका साथै सासुबुहारी र श्रीमान बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा पोषणका बिषय समावेश गर्ने ।
- सामाजिक सुरक्षा संयन्त्रमा पोषण प्रबर्धनात्मक क्रियाकलाप एकीकृत गर्ने ।
- महिला समुह, सहकारी र संस्थाहरूलाई पोषण प्रर्बधन गर्न परिचालन गर्ने ।
- गर्भवती र सुत्केरी आमालाई सम्मान गर्ने ।
- महिला समुह, सहकारीहरूमा पोसिलो जाउलो, लिटो र आयोडिन नुन सम्बन्धी परार्मश र प्रदशनी गर्ने ।

६. स्थानीय सुशासन

- स्थानीय तहको आवधिक, बार्षिक तथा रणनीतिक योजनामा बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई समावेश गर्ने ।
- १००० दिनका घर परिवारको तथ्याI अध्यावधिक गर्ने, पोषण प्रोफाईल तयार गर्ने र पोषणका सुचकहरू समाबेश गर्ने ।
- किशोर-किशोरीमैत्री स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमहरू एकीकृत रूपमा विस्तार गर्ने ।

- पोषण तथा खाद्य सुरक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि विभिन्न वर्ग/समुह, घरपरिवार सँग बहस-पैरवी बैठक गर्ने ।
- स्थानीय तह (गाउँपालिका/नगरपालिका) तथा वडा तहमा पोषण तथा खाद्य सुरक्षा निर्देशक समितिको गठन तथा समितिको नियमित बैठक सञ्चालन भएको बारे सुनिश्चित गर्ने ।
- आपतकालिन अवस्थामा पोषण सम्बन्धी सुचना तथा पोषण निगरानी प्रणाली स्थापना र सवलीकरण गर्ने ।
- बाल संरक्षण अनुदान ।र पोषण भत्तालाई पोषण व्यवहार सुधारसँग आवद्ध गर्ने ।
- पोषण मैत्री स्थानीय तह तथा स्थानीय तहको पोषण नीतिका लागि अभियान सञ्चालन गर्ने ।
- पोषण प्रबर्धनका लागि सार्वजनिक स्थानमा होर्डिË बोर्ड, पोस्टर, ब्रोसर तयार गरी व्यवहार परिवर्तन सम्बन्धी चेतनामुलक जानकारी राख्ने ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाबारे कर्मचारी, जनप्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास गर्ने ।
- स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुन आउनकालागि प्रोत्साहन गर्ने ।
- समुदायस्तरमा पोषण प्रबर्धन गर्न रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण योजना कार्यान्वयनको नमूना तयार गर्ने ।
- बहुक्षेत्रीय पोषण योजनासँग सम्बन्धीत क्रियाकलापहरूको अनुगमन गर्ने ।

योजना तर्जूमाका लागि आधारहरू:

१.नेपालको संवधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लिखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची,

२. नेपालको संवधानमा उल्लिखित मौलिक हकहरू,

३. नेपालको संविधान भाग ४ अतर्गतका राज्यका आर्थिक, सामाजिक विकास,प्राकृतिक श्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बधि नीतिहरू,

४. नेपाल सरकारवाट स्वीकृत संघ, देश र स्थानीय तहको कार्यविस्तृतकरणको प्रतिवेदन,

५. संघीय तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,

६. संघीय सरकारले अवलम्वन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू,

७. स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू,

८. नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्दताहरू,

९. स्थानीय शासन संचालन ऐन र नियमावलीका प्रावधानहरू,

१०. स्थानीय तहका आवधिक योजनाहरू,क्षेत्रगत नीति, रणनीति, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरू,

११. विकासका समसामयिक मुद्दाहरू जस्तै सामाजिक संरक्षण, दीगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास, वाल मैत्रीस्थानीय शासन, वातावरण मैत्रीस्थानीय शासन, खुला दिसामुक्त तथा पुर्ण सरसफाई, उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू ।

१२. स्थानीय तहले आवश्यक देखेका अन्य विषयहरू ।

आयोजना / कार्यक्रम प्राथमिकीकरणका लागि अबलम्बन गर्नुपर्ने आधारहरू:

१.आर्थिक विकास र गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,

२. उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने (ठुला आयोजनाहको हकमा बढिमा ३ वर्ष भित्र समाप्त हुने),

३. राजस्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने,

४. सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुर्याउने,

५. स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागितामा अभिवृद्दि गर्ने,

६. लैंगिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्दि हुने,

७. दिगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने,

८. समुदायलाई विपद तथा जलवायु परवर्तन उत्थानशिलबनाउने,

९. स्थान विशेषको संकृति र पहिचान प्रवर्द्धन गर्ने,

१०.स्थानीय तहले आवयक देखेका अन्य विषयहरू ।

बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयनका लागि केही सुझावहरु

१.गाउँपालिकाले कुल वजेट सीमाबाट तलव भत्ता तथा कार्य सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने वजेट छुट्याई अन्य कार्यक्रम वजेट सीमा निर्धारण गर्नुपर्ने र यसरी प्रशासनिक खर्चको लागि वजेट सीमा निर्धारण गर्दा राजश्व बाँडफाडबाट प्राप्त रकम र आन्तरिक आयको रकम भन्दा बढी नहुने गरी गर्नुपर्ने नीतिगत व्यवस्थालाई पालन गर्नुपर्ने ।

२.वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले पेश गरेको नीति तथा कार्यक्रम राजश्व र व्ययको अनुमान गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी सभामा प्रस्तुत गरिनुपर्ने

३.सभाले स्वीकृत गरेको वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम श्रावण १५ गते भित्र जानकारी प्रकाशित गर्नुपर्ने र आफ्नो वेवसाईटमा राख्नुपर्ने

४.गाउँ कार्यापालिकाबाट सञ्चालित योजनाको लागत परिमाण समय सीमा र गुणस्तरियताको आधारमा अनुगमन गर्ने, अनुगमन तथा सुपरिपवेक्षण समिति गठन गरी कार्यान्वयन प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाउनुपर्ने

५)आर्थिक क्रियाकलापहरूको विस्तारमा सहयोग पुग्ने गरी उत्पादनमूलक उद्याग र व्यवसायमा जोड दिनुपर्ने,

६)करको संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गरी कर प्रणालीलाई प्रगतिशिल र समन्यायिक बनाउने,

पृष्ठभुमि

नेपालको संविधान , स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ र स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शन समेतले मार्ग निर्देश गरिए बमोजिम राजश्व श्रोत दायरा र दर समेतको विश्लेषण गरी आगामी

आ.व. ०७५/७६ का लागि वजेट निर्माणलाई यथार्थ र बस्तुपरक बनाउन राजश्व परामर्श समितिको गठन भएको हो ।

आगामी आ. व. २०७५/७६ का लागि पेश हुन गईरहेको यस सूर्मा गाउँपालिकाको वार्षिक वजेट बाट समग्र आर्थिक र सामाजिक विकासलाई गतिशिल बनाउन, राजश्व सम्बन्धि नीति तथा कानुनको तर्जुमा र परिमार्जन गर्न आन्तरिक आयको विश्लेषण र नयाँ श्रौतको पहिचान गर्न, कर र गैर कर राजश्व, सेवा शुल्क र दस्तुर दर निर्धारण गर्न तथा राजश्व प्रशासन सुधारका लागि यस प्रतिवेदन उपयोगि हुने विश्वास लिएको छु ।

यस प्रतिवेदन तयार गर्न अमूल्य समय र सुझाव दिई सहयोग पुर्‍याउनु हुने गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू , वडा अध्यक्षज्यूहरू, कार्यापालिकाका अन्य सदस्यहरू लगायत कर्मचारी वर्गलाई विशेष धन्यवाद र आभार प्रकट गर्दछु ।.

२. राजश्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण

चालु आ.व. २०७४/०७५ मा कुल वजेट १५ करोड ९४ लाख ५३ हजार विनियोजन गरिएकोमा आन्तरिक राजश्व ९ लाख १० हजार प्रक्षेपण गरिएको थियो । आन्तरिक राजश्वको मूल श्रोत जडिबुटी र मालपोत रहेको तथा अन्य श्रोतको दर अत्यन्त न्यून रहेकोले कर तथा गैर कर राजश्वमा कमी आएको छ । जडिबुटी संकलन प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको मालपोतको दर अत्यन्त कम रहेको , करको दर र आधार न्यून रहेको, कर्मचारी अभावमा राजश्व संकलन प्रक्रिया लाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको आदि कारणबाट यस आ.व. को अन्त्य सम्ममा करिव ५ लाखको हाराहारीमा मात्रै आन्तरिक रावश्व उठ्न सक्ने देखिन्छ ।

३. आ.व. २०७५/०७६ को लागि अवलम्बन गरिनुपर्ने राजश्वका नीतिहरू

- करको आधार र दायारालाई फराकिलो बनाउने ।
- सबै आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याउने ।
- करको संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गर्ने ।
- कर छली तथा चुहावट नियन्त्रण गर्ने ।
- कर प्रणालीलाई लगानी मैत्री बनाउने ।
- एकीकृत सम्पति कर लागु गर्ने ।
- कर्मचारी अभाव हुन नदिई कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउने ।

४. करका आधारहरू

सबै आर्थिक क्रियाकलापलाई करको दायरामा ल्याउन नसकिएको कारण आम्दानीको मूख्य श्रोतको रूपमा जडिबुटी र मालपोत रहेको र अन्य श्रोतबाट न्यून राजश्व संकलन हुन सकेन । यस आ.व. २०७४/०७५ मा प्रस्ताव गरिएका कर तथा गैरकर राजश्वलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न नसकिएको. कारण अपेक्षित राजश्व संकलन हुन नसकेको देखिन्छ । अपेक्षित राजश्व संकलन नहुनुको मुख्य कारण कर्मचारी अभाव र करदातामा कर तिर्ने वानीको विकास नहुनु रहेको छ ।

करको आधार र दायरालाई फराकिलो बनाउन आगामि आ.व. २०७५/७६ मा मौजुदा करका दरहरू विश्लेषण गरी प्रस्ताव गरिएको छ ।

५. आगामी आ.व. २०७५/७६ को लागि प्रस्तावित कर तथा गैरकर राजश्वको दर

क) एकीकृत सम्पति कर

करयोग्य सम्पतिको मूल्य	वार्षिक दर
रू. ५ लाख सम्मको मूल्याङ्नमा	रू. २५०
रू. ५ लाख १देखि रू. १० लाख सम्म	रू. ३००
रू. १० लाख १ देखि रू. २० लाख सम्म	रू. ४७५
रू. २० लाख १ देखि रू. ३० लाख सम्म	रू. ७५०
रू. ३० लाख १ देखि रू. ४० लाख सम्म	रू. ११२५
रू. ४० लाख १ देखि रू. ५० लाख सम्म	रू. १६००
रू. ५० लाख १ देखि रू. ६० लाख सम्म	रू. २१७५
रू. ६० लाख १ देखि रू. ७० लाख सम्म	रू. २८५०
रू. ७० लाख १ देखि रू. ८० लाख सम्म	रू. ३६२५
रू. ८० लाख १ देखि रू. ९० लाख सम्म	रू. ४५००
रू. ९० लाख १देखि रू. १ करोड सम्म	रू. ५४७५
रू. १ करोड देखि रू. २ करोड सम्म	रू. ७५००
रू. २ करोड भन्दा माथि	रू. १०,०००

नोट **:- मूल्याङ्कन रकमलाई रू लाखमा९च्यगलम ँप्नगचभ० मा परिणत गरी करको दर निर्धारण हुनेछ।**

<u>जग्गाको न्यूनतम मूल्याङ्कन हद</u>

वडा नं. १ देखि ५ सम्म

मूख्य क्षेत्र	स्थान	न्यूनतम मूल्य प्रति व.मि. रू.
क . मूख्य सडकले छोएको जग्गा	किमचौर, पावर हाउस, डोगडी, भ्याढुङ्गा, पटिउडि, धनीधारा, काटै, दौलीचौर, जुवाडा, अलका, सूर्मा उ.मा.वि., थकुन्नाडा गाउँ, सैनगाउँ, मयागाड	१८००
ख. शाखा सडकले छोएको जग्गा	काउली खोला, पारीअना, अना, घोगाडा, भूरा, सेलसडी, नाउला, विछाडा, लुमण्ड,	१०००

	परिकाट्या, गैरीगाउँ, गोतन्न, भेलात, भेरा, रोट्या, नाउली	
ग. मूख्य र शाखा सडकले नछोएको जग्गा	कृर्षि, वन तथा वगर क्षेत्र	५००

ख) घरवहाल कर

क्र. स.	विवरण	दररेट प्रतिशत मा	कैफियत
१	भवन भाडाको	१०	
२	घरभाडाको	१०	
३	पसल भाडाको	१०	
४	ग्यारेजभाडाको	१०	
५	जग्गाभाडाको	१०	
६	गोदाम भाडाको	१०	
७	टहरा भाडाको	१०	
८	पोखरीभाडाको	१०	

ग) ब्यवशाय कर

क्र.स.	विवरण	वार्षिक रू.	कैफियत
१	चुरोट, रक्सी, ज्वेलरी, भिडियो रेकर्डर आदिको थोक तथा खुद्रा व्यापारमा	३००	
२	निर्माण सामग्री, कम्प्युटर, विद्युत सामान, क्यामेरा, टेलिभीजन, रेडियो, कार्पेट, पेट्रोलियम पदार्थ जस्ता बस्तुहरू थोक तथा खुद्रा व्यापारमा	५००	
३	दैनिक उपभोगका खाद्य पदार्थ, सुति कपडा आदिको थोक तथा खुद्रा व्यापारमा	३००	
४	विशेष परामर्श तथा अन्य व्यावसायिक सेवा	५००	
५	उत्पादनमूलक उद्योग	२०००	
६	उर्जामूलक उद्योग	५००	
७	कृषि तथा बनजन्य उद्योग	५००	
८	खनिज उद्योग	५००	
९	पर्यटन उद्योग	१०००	
१०	सेवा उद्योग	२०००	
११	निर्माण उद्योग	१०००	
१२	संचार सेवा	२०००	
१३	वित्तिय सेवा	२०००	
१४	स्वास्थ्य सेवा	५००	
१५	शिक्षा सेवा निजी क्षेत्रका स्कुल क्याम्पस विश्वविद्यालय सबै	२०००	

१६	मर्मतसंभार सेवा	१०००	
१७	अन्य सेवा	५००	
१८	अन्य व्यावसाय	५००	

घ) जडिवुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर

क्र.स.	जडिबुटि	यस गा.पा.मा उत्पादन हुने प्रतिकेजी	कैफियत
१	कटुकी	१५	
२	अत्तिस	२०	
३	जटामसि	१५	
४	चिराइतो	१५	
५	कालादाना	२५	
६	भूतकेश	१५	
७	गुच्ची च्याउ	२००	
८	सिलाजित	१५	
९	काँकडशिलो	२०	
१०	भोजपत्र	१०	
११	सुगन्धवाल	१५	
१२	सुनपाते	१०	
१३	विषजरा	१५	
१४	बन लसुन/पोडे	२०	
१५	यार्सागुम्बा	४५००	
१६	पदमचाल	१५	
१७	पाँचऔले	५०	
१८	घोडामर्चा	५	
१९	सतुवा	१५	
२०	डालेचुक	१०	
२१	धुपजडी	१०	
२२	लौठसल्ला	१५	
२३	रातो च्याउ	१०	
२४	काठकोफुरू प्रति गोटा	१५	
२५.	सेतो चिनि(खिराईलो)	१०	
२६.	पषाण वेद (चेराईती)	५	
२७.	चिराईतो	५	

ङ) सवारी साधन कर

क्र.स.	सवारी साधनको किसिम	दररेट वार्षिक	कैफियत
१	मोटर साइकल	५०	
२	प्राइभेट कार, जिप भ्यान	२००	
३	भाडाकार जिप भ्यान	३००	
४	प्राइभेट टेम्पु	१५०	
५	भाडा टेम्पु	२००	
६	ट्याकटर	५००	
७	मिनिबस टक	५००	
८	हेभीगाडी डोजर क्रेन	२५००	

च) विज्ञापन कर

क्र.स.	प्रकार	दररेट वार्षिक	कैफियत
१	डिजिटल डिस्प्ले	१००	
२	पर्खाल बार भित्ता आदिमा पोतिएको प्रतिवर्ग फुट	५०	
३	सार्वजनिक स्थलमा	१००	
४	पोल व्यानर	१००	
५	गाडिमा गरिने	१००	
६	आकाशमा गरिने	१००	
७	खेलकुद मैदान	१००	
८	साइनबोर्ड प्रति वर्गफुट	२००	

छ) मनोरञ्जन कर

क्र.स.	विवरण	दररेट	कैफियत
१	जादु सर्कस प्रतिपटक	२००	
२	नाटक प्रतिपटक	२००	
३	दोहोरी साँझ वार्षिक	५००	
४	मेला महोत्सव	५००	

ज) बहाल विटौरी शुल्क

क्र.स.	विवरण		दररेट वार्षिक रू.	कैफियत
	गा.पा.ले निर्माण गरेकोमा	रेखदेख वा सञ्चालन गरेकोमा		
१	हाट बजार	हाटबजार	५००	
२	पसल	पसल	५००	
३	अन्य	अन्य	५००	

झ) पार्किङ शुल्क

क्र.स.	सवारी किसिम	दररेट प्रतिदिन	कैफियत
१.	बाइक	१०	
२.	कार	२०	
३.	बस ट्रक	५०	
४.	ट्याक्टर	४०	
५.	पशु सवारी	१०	

ञ) ट्रेकिङ, कोयोकिड, क्यानोइË, बन्जीजम्पिË, जिपफ्लायर र र्‍यापटीË शुल्क

क्र.स.	विवरण	दररेट वार्षिक रू	कैफियत
१.	ट्रेकिË	१०००	
२.	कोयोकिड	१०००	
३.	क्यानोइË	१०००	
४.	बन्जी जम्पिË	१०००	
५.	जिप फ्लायर	१०००	
६.	र्‍याफ्टिË	१०००	

ट) सेवाशुल्क, दस्तुर

क्र.स.	सिफासिरको विवरण	दररेट रू.	कैफियत
१.	नाता प्रमाणित	१००	
२.	जन्म मिति प्रमाणित	१००	
३.	विवाहित तथा अविवाहित प्रमाणित	५००	
४.	अङ्ग्रेजी माध्यममा सिफरिस तथा प्रमाणित	२००	
५.	घर पाताल प्रमाणित	१००	
६.	व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित	१००	
७.	जीवितसँगको नाता प्रमाणित	२००	
८.	हकवाला वा हकदार प्रमाणित	५०	
९	संरक्षक प्रमाणित	१००	
१०.	कागज र मन्जुरीनामा प्रमाणित	२००	
११.	जग्गा मूल्याङ्कन सिफारिस प्रमाणित	१००	
१२.	आर्थिक अवस्था कमजोर प्रमाणित	५०	
१३.	आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित	५००	
१४.	जन्मदर्ता प्रमाणपत्र	१००	
१५.	बसाइसराई को प्रमाणपत्र	१००	

१६.	मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्र	५०	
१७.	विवाह दर्ता प्रमाणपत्र	२००	
१८.	बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस	१००	
१९.	मोही लगतकट्टाको सिफारिस	५०	
२०.	घर जग्गा करको लेखाजोखा गरी सिफारिस	५००	
२१.	व्यापार व्यावसाय बन्द भएको, सञ्चालन नभएको वा व्यापार व्यवसाय हुदै नभएको सिफारिस	१००	
२२.	मिलापत्रको कागज गराउने निवेदन दर्ता गर्न सिफारिस	१००	
२३	निःशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस	१००	
२४.	पुर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस	१००	
२५.	फरक,फरक नाम,थर,जन्म मिति प्रमाणित तथा दुवै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस	१००	
२६.	नाम, थर वा जन्म मिति संशोधनको सिफारिस	१००	
२७.	जग्गा धनिपुर्जा हराएको सिफारिस	१००	
२८.	मृतकसँगको नाता प्रमाणित तथा सर्जमिन सिफारिस	१००	
२९.	उद्योग ठाँउसारी गर्न सिफारिस	१०००	
३०.	जीवित रहेको सिफारिस	१००	
३१.	विद्यालय खोल्न सिफारिस	१०००	
३२.	विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारिस	५००	
३३.	विद्यालयको ठाँउसारी गर्न सिफारिस	१०००	
३४.	पालनपोषणको लागि सिफारिस	१००	
३५.	वैवाहिक अिËकृत नागरिकता सिफारिस	१०००	
३६.	धारा तथा विद्युत जडानको लागि सिफारिस	१००	
३७.	प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारिस वा प्रमाणित	१००	
३८.	नागरिकता तथा नागरिकताको प्रतिलिपी लिनका लागि सिफारिस	१००	
३९.	कित्ताकाट गर्न सिफारीस	१००	
४०.	नामसारी गर्न सिफारीस	१००	
४१.	जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारीस	५०	
४२.	घ वर्गको निर्माण ब्यवसायी ईजाजत पत्र दस्तुर	५०००	
४३.	घ वर्गको निर्माण ब्यवसायी ईजाजत पत्र नविकरण	३०००	
४४.	संघ संस्था दर्ता /नविकरण	१०००/५००	
४५.	क्लव दर्ता सिफारिस	१०००	

४६.	महिला समूह दर्ता सिफारिस	१०००	
४७.	सहकारी दर्ता/नविकरण	५०००/३०००	

ठ) पर्यटन शुल्क

क्र.स.	पर्यटकको किसिम	दररेट डलरमा	कैफियत
१.	सार्क भित्रका	१०	
२.	एसिया भित्रका	१२	
३.	अन्य मुलुकका	१५	

६. सुझाव

क) आर्थिक क्रियाकलापहरूको विस्तारमा सहयोग पुग्ने गरी उत्पादनमूलक उद्याग र व्यवसायमा जोड दिनुपर्ने,
ख) करको संरचना र करका दरहरूमा समय सापेक्ष सुधार गरी कर प्रणालीलाई प्रगतिशिल र समन्यायिक बनाउने,
ग) कर संकलन प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्न दरवन्दि अनुसारका कर्मचारीहरूको पदपुर्तिका लागि पहल गर्ने र कर प्रशासनलाई दक्ष र व्यवसायिक बनाउने ,
घ) कर कानुनको परिपालनामा जोड दिदै कर संकलन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने,
ङ) कर दातामा कर तिर्ने बानीको विकास गर्न करदाता शिक्षा कार्यक्रम संञ्चालन गर्ने,
च) माथि प्रस्ताव गरिएका व्यवसायिक तथा अन्य करहरूमा संघिय तथा प्रदेश सरकार सँग नबाझिने गरी गाउँपालिकाको बैठकले निर्णय गरी गाउँ सभाबाट अनुमोदन गराउने गरी दर बनाई लागु गर्ने ।